

PRESBITER

Érdekeségek honlapunkon: www.presbiteriszovetseg.hu

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA MINDENKINEK

XXIX. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

2020. március-április

*Szívem zeng a nagy esodáról,
Krisztusról, ki nálam járt.
Megtudtam, hogy énmiattam
Golgotán halt kihalált.
Igen, én is zengek róla,
s térdre hulla áldom Őt
Szentekkel majd együtt nála
A kristály tenger előtt.*

**Fontos döntések
Szövetségünk jövőjéért (2. old.)**

Fontos döntések Szövetségünk jövőjéért

„Hívj segítségül engem a nyomorúság idején!
Én megszabadítlak, és te dicsőítesz engem” (Zsolt 50,15)

Egész Presbiteri Szövetségünket – de méltán mondhatom, hogy egész magyar református közösségünket – felbolygatta az év elején annak híre, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetség vallási egyesületté alakult. Némely hírek már egyenesen ellen-református egyház létrehozásáról szóltak. Szándékunk és tudatos döntésünk ellenére, a „törvény erejénél fogva” került

Szövetségünk ebbe a helyzetbe egy 2019. áprilisi törvényszéki döntés nyomán.

Amikor erre az MRE Zsinatának vezetői felhívták a figyelmünket, nem látszott más törvényes megoldás, mint jogutód nélkül megszűnni (mint vallási egyesület), és egy új civil szervezetet létrehozni. (Ezzel egész 30 éves építkezésünket előlrol kellett volna kezdeni.) A kialakult helyzetünkről és a megoldás egyetlenné vélt lehetőségéről tájékoztattuk tagságunkat és az MRE egyházkerületi és egyházmegyei vezetőit. Ezzel egyidejűleg megkereséssel fordultunk a Fővárosi Törvényszékhez, őszintén feltárva helyzetünket, és kértük a tavalyi év eleji – a törvényszéki döntést megelőző – civil szervezeti jogállásunk visszaállítását.

Értő és támogató meghallgatásra talált megkeresésünk. Tájékoztattak a lehetőségről, hogy önkéntes átalakulással vallási egyesületből civil szervezetté alakulhatunk (vissza), megtartva szerzett jogainkat, így közhasznúságunkat is, ha ezt minősített többségű küldöttgyűlési határozatban kérjük. Ennek érdekében rendkívüli küldöttgyűlést hívtunk össze 2020. március 7-re, ahol a küldötti létszám több mint háromnegyede megjelent, és döntést hozott a visszaalakulásról.

A Határozatok vonatkozó pontjai, különös figyelemmel a 7. pontra (a Határozatok teljes szövege a www.presbiteriszovetseg.hu honlapunkon olvasható):

6/2020.03.07. KGY.

Az MRPSz sohasem kívánt egyházi jogi személy lenni, és a jövőben sem kíván az lenni. Sohasem volt célja új egyház létrehozása sem, sőt célja éppen a létező MRE-ban – mint bevett egyházban – megválasztott presbiterok szolgálatának segítése civil szervezatként, általános egyesületi, de nem vallási egyesületi formában. Civil szervezetünk sohasem kívánt az Ehtv. hatálya alá tartozni, tevékenységét mindig is az Ectv. rendelkezései szerint végezte és a jövőben is ez alapján kívánja végezni.

7/2020.03.07. KGY.

Az MRPSz – figyelemmel az előzőekben már elfogadott 1-6./2020.03.07. KGY határozatokra is – önkéntes átalakulással visszaalakul általános egyesületté és kéri a Fővárosi Törvényszéket, hogy szíveskedjen megszüntetni a vallási egyesületi jogállást azzal, hogy a megszüntetéssel egy időben a vallási egyesület jogutódként szíveskedjen az MRPSz-t mint általános egyesületi formában működő civil szervezetet nyilvántartásba venni, cél szerinti besorolásként „kulturális és információs, kommunikációs tevékenység”-et bejegyezve, egyebekben az eddigi nyilvántartási adatokat alapul véve.

* * *

Eddig az eseményeket földi, emberi, jogi szempontból fogalmaztuk meg.

De van ennek egy mennyei távlatú olvasata is! Miközben tettük a dolgunkat – törvények tanulmányozása, kérvények benyújtása, személyes tárgyalások, küldöttgyűlés összehívása, az érdekeltek tájékoztatása stb. –, közben számos testvérünk imára kulcsolt kézzel kérte az Úr szabadítását ebből a csapda helyzetből. Ezzel arra nyitotta rá szemünket mennyei Atyánk, hogy erőfeszítéseinkben nem vagyunk egyedül, Ő előttünk jár. Kirendelt világi tanácsadókat, időre megnyitott ajtókat, és a küldöttgyűlésen átélhettük, hogy egy szívvel, egy akarattal szeretnénk továbbra is a kárpát-medencei presbiterek közt Isten országának ügyét szolgálni.

Földi vonatkozásban köszönjük mindazoknak, akik felhívták figyelmünket a jogilag tarthatatlan helyzetünkre, akik megkeresték a megoldás jogi lehetőségét, köszönjük küldötteink áldozatkészségét, hogy a távolabbi vidékekről is, hajnalban felkelve, eljöttek, hogy érvényes legyen döntésünk, és köszönjük a Bp. Józsefvárosi Református Egyház-köztségnek, hogy helyet adott küldöttgyűlésünknek, ... de mindenek felett mennyei Atyánknak, Aki előttünk járt, és jár ezután is!

„Hívj segítségül engem a nyomorúság idején!
Én megszabadítlak, és te dicsőítesz engem” (Zsolt 50,15)

Dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök

Tartalom

Az Ige körül	3
Az alap sarokköve: a feltámadás evangéliuma	4
Hogy került Pilátus a krédóba?	5
Apropó	5
A hit és a tudomány határán (10.)	6
Derék, istenfélő, megbízható (II.)	7
Rendőrfitanácso az evangélium szolgálatában	8
A kereszt gazdag üzenetéből	9
A holnap igénye	10
Beszélgessünk nehéz bibliai Igékről.....	11
Felvidék: Dunaszerdahely.....	12
Presbiteri képzés Szilágypanitban	13
A Trianon-pályázat díjátadója	14
Vallomás Felvidékről (II.).....	15
Böjt-bűnvallás	17
Megnyílt szívek és megnyílt ajtók.....	17
Kálvin levele Navarra királyának	18
A Narancsik házaspár „üvegélete”	19
Szövetségünk életéből... ..	21
Pál apostol nyomában (VIII.)	22

A Magyar Református Presbiteri Szövetség a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Nemzeti Együttműködési Alap „**Civil szervezetek szakmai programjának megvalósítására és működésének biztosítására fordítható összevont támogatás 2019.**” című pályázati kiírására benyújtott, **NEA-NO-19-Ö-V-0001** pályázati azonosítószámú, „**A MRPSZ 2019-2020. évi szakmai programjainak és működési költségeinek támogatása**” című pályázata támogatásban részesült.

***

A Magyar Református Presbiteri Szövetség a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Nemzeti Együttműködési Alap „**Adományok után járó normatív kiegészítésen alapuló támogatás civil szervezetek részére 2019.**” című pályázati kiírására benyújtott, **NEA-NO-19-N-0007** pályázati azonosítószámú, „**A MRPSZ 2019-2020. évi normatív támogatása**” című pályázata támogatásban részesült.

Nemzeti
Együttműködési
Alap

Az Ige körül

...az üdvösség ruhájába
öltöztetett, az igazság palástját
terítette rám... (Ézs 61,10)

**DR. VICZIÁN
MIKLÓS**

Elgondolkoztál már azon – kedves presbiter testvérem –, hogy miért öltözködünk fel? Hiszen olyan természetes, hogy ru-

hát öltünk magunkra még éjszaka is, vagy a legnagyobb nyári hőségben is. Más a ruházatunk otthoni környezetben, mint a kert, mezőgazdasági munka közben, és más képpen öltözködünk az irodai munkához is. Ünnepi ruhát öltünk, ha templomba megyünk, illetve valamilyen más, világi ünnepi alkalomra.

Sokféle válaszunk lehet arra, hogy miért öltözködünk: véd a hideg ellen, de a tűző napsugártól is. Védi bőrünket a sérülésektől, de zsúfolt környezetben egymás testének érintésétől is. Elfedi, amit nem szeretnénk láttatni. Mondhatjuk azt is, hogy díszít, ékességet ad. A szép ruha „öltöztet”. Kifejezheti hovatartozásunkat is. Erre szolgálnak a népviseletek, az egyes divat irányzatok, de az egyenruhák is.

„Egyenruha” a lelkipásztor palástja is?

Vendégként vettem részt egy istentiszteleten, melynek az elején a gyermekek is bent voltak a templomban, s a lelkész pár szóban hozzájuk szólt, mielőtt elbocsájtotta őket a gyermekistentiszteletre. Ez alkalommal azt kérdezte tőlük, tudják-e, hogy miért hord a lelkipásztor palástot? Rögtön válaszolt is rá. Nem azért, mert fázik, sem nem azért, mert az az egyenruhája, amiről meg lehet ismerni, hogy ő a pap – hanem azért, hogy amikor Isten Igéjét hirdeti, elfedje az ő személyét, annak minden esendőségével, hibájával, bűnével. Hogy a gyülekezet Isten küldöttét lássa – aminek mintegy jelképe a palást –, így például, ha tükröt tartva a hallgatói elé, a bűnt megítélő Istenről prédikál, ne mondassák a hívek, hogy ’vizet prédikál, és bort iszik’, mert amint Isten üzenetét közvetíti, ugyanúgy szól az hozzá is, mint a híveknek.

Nos, ez a régi történet jutott eszembe, amikor Ézsaiás könyvének 61. fejezetében

a címbeli Igét olvastam. Ézsaiás itt Istennek egyoldalú, szeretetből fakadó kegyelmi határozatát hirdeti meg. Jézus Krisztus a názáreti zsinagógában ennek a 61. résznek az első verseit olvasta fel: „Az Úrnak *Lelke van énrajtam, mert felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessek a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat, és hirdessek az Úr kedves esztendejét*”. És hozzátette: „*Ma teljesedett be ez az írás a fületek hallatára*” (Lk 4,18-19; 21).

Jézus Krisztus a „*kegyelem Igéit*” – az evangéliumot – hirdette meg: lelki látást, szabadulást a bűn fogságából, feloldozást a szenvedélyek megkötözöttségéből, és az Úrral való szeretetközösség lehetőségét.

Az evangélium hirdetése ma is a gyülekezet közösségében történik, de mégsem kollektív érvényű, hanem személyesen kell rá választ adnunk! Ézsaiás egészen a 9. versig a kegyelemnek ezt az általános meghirdetését végzi: a romok újjáépítését, a pogány népek vonzódását Isten népéhez, a kegyelmet találtak papi hivatását, a megajándékozottság örömét... vagyis minden hallgatójához szól..., de mégis, a 10. versben személyesen válaszol ő maga a kegyelem Igéire:

„*Nagy örömöm telik az Úrban, víg örömré indít Istenem, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám, mint vőlegényre, ki fölteszi fejdíszét, mint menyasszonyra, ki fölkrakja ékszereit*”.

Ez történik minden alkalommal, amikor valaki hallgatja vagy olvassa Isten Igéjét, és Isten Szentlelke személyessé teszi azt. Nem másoknak, nem a gyülekezetnek szól többé az Ige, nem is Magyarország hitetlen népének, vagy az európai népeknek, hanem személyesen nekem! Nekem, aki eddig süket és vak voltam Isten kegyelmének meghallására, szeretetének meglátására, nekem, aki bűneim rabja voltam, megkötözött, aki magától nem képes szabadulni függőségei kötelékéből. *Az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám!*

Ezt élhette át Jósua főpap is, amikor az Úr angyala előtt állt és a sátán vádolta, de „*ezt mondta az angyal az előtte állóknak: Vegyétek le róla a piszkos ruhát! Neki pedig ezt mondta: Nézd! Elvettem a bűnödöt, és díszes ruhába öltöztetlek téged. Majd így szólt: Tegyetek a fejére tiszta süveget! Akkor tiszta süveget tettek a fejére, és tiszta ruhába öltöztették*” (Zak 3,4-5). A bűnbocsánat ruhájába. Az üdvösség ruhájába!

Hogyan lehetséges ez az én számomra?

A *Heidelbergi Káté* a 60. fejeletében így válaszol erre: „Egyedül a Jézus Krisztusban való igaz hit által. Bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten parancsolatai ellen súlyosan vétkeztem, azokból soha egyet sem tartottam meg, és még mindig hajlamos vagyok minden rosszra, Isten az ő ingyen kegyelméből, minden érdemem nélkül, nekem ajándékozza és tulajdonítja Krisztus tökéletes elégtételét, igazságosságát és szentségét. Ezért én úgy állhatok Isten elé, mintha soha semmi bűnt nem követtem volna el, és semmi bűnöm nem lett volna, és mintha én tanúsítottam volna azt az engedelmességet is, amelyet Krisztus érettem tanúsított – de csak akkor, ha Krisztus jótéteményeit hívó szívvel elfogadom”.

Ez a helycsere nagypénteken következett be, amikor az én bűneimért vállalta magára Jézus Krisztus a halálbüntetést, és Isten elfogadva a helyettes áldozatot, nekem tulajdonította Krisztus igazságát és szentségét, és „*az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám*”. Ez a ruha egyidejűleg megvéd és elfed, ékességet ad, öltöztet, kifejezi hovatartozásunkat... és nem kopik, hanem egyre tökéletesebb lesz!

Húsvét

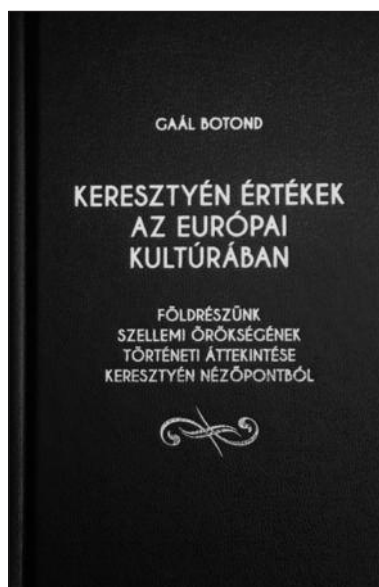
*Húsvét van, s mi újra
Keresztre feszítünk, mert
Nem veszünk Téged komolyan.
Tőjásokat festegetünk, örülünk
A tavaszi napnak, a dologtalan
Délutánnak, a friss fűnek, a
Virágok illatának, míg az örök
Élet, mint múltó ünnep, elillan.
Bocsáss meg nekünk, Istenem!
Bocsáss meg, Istenem!
Bocsáss meg, bocsáss meg,
Istenem, Istenem,
Bocsáss meg!*

(Banka Gabriella,
Délvidéki imádságok)

Az alap sarokköve: a feltámadás evangéliuma

„A keresztyén hit számára a feltámadás ténye a legmélyebb titok. Erről a titokról szólni kell, még ha összefoglalóan is, de el kell menni az emberi értelem erejének végső határáig. Annyira meghatározó és alapvető tanítása a keresztyénségnek a feltámadásról szóló öröme, hogy méltán említik úgy, mint articulus stantis et cadentis ecclesiae, azaz olyan alaptétel, amelyen áll vagy bukik az egyház egész tanrendszere. Amikor Pál apostolt erről kérdezték, határozottan és világosan válaszolta: „*Ha pedig Krisztus nem támad fel, semmit sem ér*” (1Kor 15,17). De nem sokkal később egy hitvalló örömhírral folytatta: „*Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül*” (1Kor 15,20). Ezt nevezik sarokköveknek. Amikor megvan a ház alapja, abban legfontosabb tartóelem a szegletkő. Eme hasonlat szerint a szegletkő vagy sarokkő maga a feltámadott Úr Krisztus!

A Húsvét titkát nem könnyebb érteni, mint azt, hogy Isten a világot a semmiből teremtette. Azért van ez így, mert maga a teremtett mindenség létrejötté is a Krisztus-hit felől érthető meg. János evangélista ezt így fejezte ki: „*Nélküle semmi sem lett, ami létrejött!*” (Jn 1,3). Pál apostol is magyarázza ezt tömören: „*Mert benne (...), általa és reá nézve teremtett minden*” (Kol 1,16). Az efézusi gyülekezethez pedig ezt írja: „*Áldott az Isten, a mi Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki (...) őbenne [azaz Krisztusban] kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt...*” (Ef 1,3-4). Ebből nagyon súlyos következtetésekre juthatunk: először feltételezni a világ valóságát és utána kérdezni azt, hogy létezik-e Isten, keresztyén nézőpontból teljesen értelmetlen. Ugyanis a keresztyén tanítás számára minden azzal kezdődik, hogy Isten a Jézus Krisztusban volt. Pál apostol is ezt értette meg a megtérésekor. Már itt látszik, hogy karácsonykor előrevetül a húsvét üzenete. A testet öltés a kereszt fájdalmas tényébe torkollik, a halált követi a feltámadás, a feltámadás pedig az örökélet záloga. Ez az a pont, amikor újra és újra csak annyit mondhat a hívő ember: Isten a teremtett mindenség sorsát a Jézus Krisztusban rendezte el! Ez van a szentháromsági gondolat mélyen is.

De mit jelent közelebről ez az új élet? Mit jelent a húsvét öröme? Azt, hogy már a mindennapi életben is jelen kell lennie mindannak, amit a feltámadás öröme által Krisztus tanított. Nem a törvény miatt, nem is kötelességből kell cselekednünk, hanem hálából és engedelmségből, mivel Isten kegyelmében és szeretetében részesedtünk. Ez itt az isteni cselekvés csúcsa, a karácsonyi szeretet kiteljesedése és beteljesedése a húsvéti örömhírben!

A feltámadás evangéliuma tehát abban van, hogy az ember számára csodálatos lehetőségek nyíltak meg, az embernek valósággal új létformája keletkezett, amelyet Pál apostol szelíd intése így ad elénk: „*Minden dolgokat szeretetben menjen végbe!*” (1Kor 16,14). Így érthetjük meg, hogy Krisztus feltámadásában az ember magasztaltatik fel, mert Isten arra méltatja, hogy másképpen éljen és dolgozzon, azaz a szeretet új szabálya szerint, amely felülír minden emberi törvényt, az embert pedig kegyelemből arra indítja, hogy ezt az új életet meg is valósítsa. Az új élet valóságát pedig gyakran csak utólag látjuk meg az eseményekben, miként Händel esetében is történt, aki nagyon mélyen hitt a feltámadás erejében, és minden lelki-szellemi ajándékát beleírta a csodálatos Hallelujába. Tehetségét és minden szellemi erejét odaáldozta a zene oltárán. Azért, mert hite szerint ő már az új életet birtokolta. Talán az élete vége felől visszafelé tekintve érthetjük meg génuszát: a halálos ágyán azt kérte, hogy olvassák neki az evangéliumot. De melyiket? – kérdezték tőle. Mire ő ilyen érdekesen fejezte ki magát: „Pál apostol evangéliumát a feltámadásról”. Ez az öröme pedig így szól: „*Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül!*” (1Kor 15,20). Valószínűleg ő erre az örömeire válaszul már jóval korábban, még ereje teljében, amikor – mint aki új életet nyert – már előre megírta hitvalló válaszáat: a csodaszép Áment, ami azt teszi: bizony, ez így van!

* * *

(Idézet Dr. Gaál Botond ny. egyetemi teológiai tanár, a Magyar Tudományos Akadémia doktora 2020-ban Debrecenben megjelent roppant izgalmas könyvecskéjéből, melynek címe: *Keresztyén értékek az európai kultúrában – Földrészünk szellemi örökségének történeti áttekintése keresztyén nézőpontból*, 232 oldal – a kötet ismertetésére másik számunkban visszatérünk)

Mit keresel tulajdonképpen ma itt a templomban?

Egy prédikátort vagy egy ünnepi szónoklatot? Óh, akkor nagyon szegény húsvétod van! Abból nem élsz meg! Jézusra van szükséged, a Feltámadottra! Egyedül Őreád! De ez a Jézus azután teljesen elegendő is a számodra! Ha igazán Őt keresed, akkor Istennek most fel-séges üzenete van a számodra: Feltámadott az Úr bizony! És akkor te ezentúl az élő Jézus valóságos jelenlétében és jelenlét-vő valóságában élhetsz tovább! Feltámadott az Úr bizony! Arra biztat ez a hír, hogy merj élni! Merj szembenézni önmagaddal, hibáiddal és karizmáiddal, gyengeségeiddel és erőddel! Merj szembenézni az élettel, az élet magasságaival és mélységeivel, örömeivel és szomorúságaival, szépségeivel és csúnyaságaival! Vállald az életet, úgy, ahogy van! Szeresd az életet, dacára annak, hogy olyan, amilyen!...” (Idézet Dr. Joó Sándor néhai pasaréti lelképásztor 1955. húsvétján mondott igehirdetéséből)

Hogy került Pilátus a krédóba?

DR. GYŐRI ISTVÁN

Aki véletlenül és véletlenül került egy számá-ra kellemetlen helyzetbe, azt szokta mondaní, hogy úgy került ide, mint Pilátus a krédó-ba, mintha Pilátus ártatlan lett volna Jézus elítélésében.

A krédó, eredetileg credo (jelentése: hiszek) az apostoli hitvallás kezdőszava, a magyar hiszekegyhez hasonlóan magát a hitvallást jelöli.

Pilátus – teljes nevével Quintus Pontius Pilatus – római hivatalnok, Judea provincia helytartója Kr. u. 26-tól 36-ig. Mind a négy evangélista szerint ő hagyta jóvá a zsidó nagytanács ítéletét, kigúnyolta Jézust, majd elrendelte a keresztre feszítését. Így teljesedett be, amit Jézus előre megmondott:

„Felmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik mindaz, amit a próféta az Emberfiáról megírtak. Átadják a pogányoknak, kigúnyolják, meggyalázzák, leköpi, de harmadik napon feltámad” (Lk 18,31-32).

Pilátus általában ellenséges volt a zsidókkal. Vannak erre vonatkozó adatok, Lukács evangélista is feljegyezte, hogy erőszakoskodott az áldozatot bemutató zsidókkal (13,1).

Talán éppen a zsidók iránti ellenszenvé miatt akarta Jézust megmenteni hivatalnokként, mert a zsidó főpapok már halálra ítélték. Római hivatalnokként ismerte a római jogot, aminek egyik alapelve ez volt: „audietur et altera pars”, azaz hallgattassék meg a másik fél is. Ha Jézus perében meghallgatták volna az összes általa meggyógyított embert, talán más ítélet született volna – gondolhatta Pilátus –, ezért megpróbálta megmenteni Jézust. Még egyszer kihallgatja és kijelenti, hogy nem talált okot a halálos ítéltre. Vízet hozat, és látványosan kezet mos, jelezve, hogy ő ártatlan ebben a dologban. Végül a népre bízta, hogy az ünnepi amnesztiával szabadon bocsássa Jézust, de a nép a bűnöző Barabbást kéri ki. Megszarolják Pilátust, hogy ha Jézust szabadon bocsátja, nem lesz a császár barátja. Erre Pilátus megijed, hogy akár korábbi túlkapásai miatt bevádolják a császárnál, és végül Jézust a keresztre küldi. Ha más lett volna a helytartó, ő került volna be a krédóba, ez azonban nem menti fel Pilátust, mert az akkori államhatalom – egyben a pogány világ – képviselőjeként ő is felelős Jézus haláláért. Esete annak a figyelmeztető példája, amikor valaki látja, hogy nem igaz úton jár, de nincs ereje nemet mondani, és a végén még nagyobb gonoszságban lesz részes. Pilátus tehát nem véletlenül került bele a krédóba, személye a középkori passiójátékokban a gonosz megtestesítője, a Csíksomlyói Passió modern előadásában Madách Luciferjéhez hasonlóan fekete ruhát visel.

APOSTAGI ZOLTÁN

„Azokért, amiket elvesztett, megtartotta azt, aki elvette, hogy benne megtalálja, amit sosem veszít el.” Augustinus: A türelemről 9.

Súlyos szavak, rendkívül súlyos szavak ezek. Aztán – mintha maga is érezné, sőt, minden bizonnyal ő is tisztában volt vele – az Igét visszhangozva a következő mondatot fűzte hozzá: *„Nem az vette el ugyanis, aki ártó szándékkal volt, hanem az, aki annak hatalmat adott”* (Lásd: Jób 1,12). Kijelenthetjük: Jób nem a Sátán lépéseit vizsgálta, egyedül az Úrra nézett.

Ismerek olyat, aki Jób könyvét olvasva Isten vádlója lett. Persze azt is meg kell jegyezni, hogy nem tesz műfaji különbséget történeti és költői-tanítói írásközött, s tudjuk, hogy az írásmagyarázat szempontjából mindez nem hagyható figyelmen kívül. Ugyanakkor bárhol is közeledjünk Jób könyvéhez, a szenvedését okozó tragédiák sorozata mindenkit elgondolkodtat, és senki sem mehet tovább közönyösen. Ezért is érthető, hogy Augustinus sem tud nem gondolni rá, különösen a türelemről való elmélkedéskor.

A Bibliát olvasva nem vitathatjuk, hogy Jób valóban tökéletes példája az Istennel szembeni türelemnek. Sorra jönnek a fájdal-

Aprópó

masabbnál fájdalmasabb események, mindent, és szinte mindenkit elveszít – még a felesége is iszonytató tanácsot ad: *„Átkozd meg az Istent, és halj meg!”* –, ő azonban csak ennyit mond: *„Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk”* (Jób 2,9-10). Augustinus tudta, és mi is tudjuk, amit Jób a szenvedések idején nem tudhatott. Könnyű nekünk. Hiszen már az első fejezetben minden lényegest megismerhetünk, még a Sátán mozgástere is pontosan kirajzolódik előttünk, és ennek megfelelően kísérhetjük végig Jób életét. Ő azonban nem tudta a dolgok végső kimenetelét, ő azt sem tudhatta, hogy egyáltalán életben marad, és mégis, ahogy az egyházatya mondja, a sok-sok csapás ellenére *megtartotta azt, aki mindenét elvette*. Ez valóban paradox. Igen. És mégis a kijelentés erejével kimondja a másként kimondhatatlant: *„Az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úr neve!”*

Jób hitte és tudta, hogy amit itt kapunk, az időleges, és azt is hitte, hogy van, ami sohasem veszíthető el. A kérdés, hogy tudunk-e ebben az isteni adományban feltétlenül bízni, s ha kell, kitartani, türelemmel lenni? Tudunk-e béketűréssel viszonyulni nemcsak a visszafordíthatatlan történésekhez – amelyek, belátva megváltoztathatatlanságukat, talán éppen ezért könnyebben elfogadhatók –, hanem a kisebb dolgokhoz is, amelyeknek

nem látjuk a kimenetelét? A mindennapi, a folyamatban lévő eseményekről, nehézségekről beszélek. Le tudjuk-e cserélni az elveszíthetőt, melyhez napi szinten foggal-körömmel ragaszkodunk, amely ráadásul talán nem is olyan fontos, az elveszíthetetlenre? Képesek vagyunk-e fölülemelkedni, s tudjuk-e önmagunkat és a bennünket körülvevő eseményeket Isten szemével látni? Van-e olyan lelki-vizuális képességünk, amellyel az Isten országából mintegy a múltba nézve tudjuk jelenünket szemlélni?

Miközben Jób fájdalmát senki sem vonhatja kétségbe, mégis, Augustinusszal együtt mi is kijelenthetjük, hogy Istenben megtalálta azt, amit sohasem veszíthet el. Bizonyára ezért volt képes meggyőző, máig ható erővel és hűsvéti hittel bizonyosságot tenni: *„Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára megáll a por fölött, és ha ez a bőröm szertefoszlik is, testem nélkül is meglátom az Istent. Saját magam látom meg őt, tulajdon szemeim látják meg, nem valaki más, bár veséim is megemésztetnek”* (Jób 19,25-27). Kérjük Istent, hogy mi is megtaláljuk azt, amit a tragédiák idején sem veszíthetünk el, az üdvös örökéletet.

A hit és a tudomány határán (10.)

Mit tudunk az életről?

DR. NAGY MIHÁLY

Aki azt olvasta, vagy hallotta, hogy a tudomány minden felvetődő kérdésre választ tud adni, azt ki kell ábrándítanom. A tudomány még sok kérdésre nem ismeri a választ. Amikor pedig megszületik a válasz egy-egy kérdésre, rendszerint néhány új kérdés is felmerül.

Az egyik máig nyitott kérdés éppen az *élet keletkezése*. Mi egyetlen életformát ismerünk, a földi életet, amely a sokoldalú szénatomhoz kötődik. A legkisebb élő rendszer, amely életjelenségeket mutat, a sejt. A baktériumok például egyetlen sejtből állnak. A legtöbb egysejtű mikroszkopikus méretű, de akadnak kivételek. A zöldmoszat például, bár egyetlen sejtből áll, néhány centiméter hosszúságú is lehet. Az élet bonyolultabb formái a többsejtűek: a növények és az állatok. A bonyolultság csúcán az ember van. Minden élőlényre jellemző a táplálkozás (anyagcsere), a növekedés, a külső hatásokra való reagálás és a reprodukció, vagyis az önmagához hasonló élet létrehozásának képessége.

Mi az élet értelme, célja? Ezt a kérdést az élőlények közül csak az öntudattal rendelkező ember tudja feltenni. A lehetséges válaszokból néhány: tanulás, munka, evés-ivás, az életet könnyebbé tevő dolgok megszerzése stb. Amíg ezek hiányoznak az életünkben, megszerzésük vonzó célnak tűnik. A birtoklása azonban hamar csökkenti az értéküket. Sok ember épp ezért, élete vége felé megkeseredik, mivel már nem lát újabb célt maga előtt.

Keressük a választ az életre, a Bibliából is. Az élővilág teremtéstörténetében előbb olvasunk a növények, majd a vízi állatok és a madarak, végül a szárazföldi állatok és az ember teremtéséről (1Móz 1). Egyedül az emberről olvassuk, hogy Isten őt a maga képmására, férfivá és nővé teremtette, majd megáldotta. Az áldás nem csupán kiváltságot jelent, hanem azt is, hogy az ember a teremtett dolgokért és lényekért is felelős a földön. Meg kell őriznie a világot a teremtett állapotában, amiről „látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó” (1Móz 1,31). Az ember tehát számadással tartozik Istennek. A görög és a héber nyelvben is a *jó* és a *szép* fogalma átfedi egymást. Ne féljünk hát kimondani, hogy ami jó, az szép is. A mi *eszményi* szavunk közelíti meg talán leginkább ezt a kettős jelentést.

A kezdeti ideális állapot azonban megromlott. A *kísértés* azt jelentette, hogy az ember nem elégedett meg az Isten-képmás állapottal, hanem többre vágyott (1Móz 3). A megromlott kapcsolat miatt a gonoszság elhatalmasodott a földön (1Móz 6-7), az ember léte is veszélybe került. Isten szeretete azonban az özönvíz után is az ember földi történetének rendíthetetlen alapja maradt (1Móz 9,13-15). Ennek látható és emlékeztető jele az esőcseppeken színeire bomló fehér fény, a szívárvány. A kezdeti, ideális állapot viszont nem állt helyre. „Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük hiábavaló fáradság”, olvassuk a 90. Zsoltár 10. versében. A Prédikátor pedig arra ébredt rá, hogy hiába visz véghez nagy dolgokat, hiába épít házakat, hozat létre víztárolókat földjei öntözéséhez, gyűjti a kincseket, nem tagad meg magától semmit: mindennek a vége

csak hasztalan erőlködés. A bölcsességgel szerzett gazdagság is hiábavaló (Préd 1-2). Itt azonban még nincs vége a történetnek.

Isten a *testté lett Ige*, Jézus Krisztus által elindított egy nagy kísérletet, az ember és Isten közt megromlott kapcsolat helyreállítására. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Ján 3,16). Biztosak lehetünk benne, hogy annak a nagy utazásnak, amit életnek nevezünk, földi elmúlásunk nem végállomása, hanem a szakasz-határa. „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk”, írja Pál a korinthusiaknak (1Kor 15,19). Amit Isten eltervezett felőlünk, az olyan örökség számunkra, amiért semmi egyebet nem kell tennünk, csak elfogadni, és ez által részesesévé válni a nagy kísérletnek. Isten terve az ember életében valósággá válhat. Erről így ír Pál: „többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amelyet

most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem” (Gal 2,20).

A földi kincseknek halálunk után nem vesszük hasznát. Az a feladat azonban, amit a feltámadott Krisztus mennybemenetele előtt ad tanítványainak, a jelenkori tanítványokra, ránk is vonatkozik: „menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet.” Akik elfogadják a tanítványságot és megkeresztelkednek, azokat tanítsátok, „hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek, és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végeztéig” (Mt 28,19-20).

Az, amit a biológiából és a Bibliából az életről megtudunk, képes tartalmasabbá tenni földi vándorlásunkat.

Ez a lapszámunk Budapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzata támogatásával jelent meg. Köszönjük!

Derék, istenfélő, megbízható (II.)

Fiatal presbiterek portréja – Interjú Demeter Dénessel

KÉRDEZŐ: KELEMENNÉ FARKAS MÁRTA

„...válassz ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, megbízható embereket...”
(2Móz 18,21)

Visszatérve a presbiterségre, sok közös imádság után a feleségemmel úgy döntötünk, hogy vállalnom kell a jelöltséget. És bár nem gondoltam, hogy így lesz, végül megválasztottak a testvérek. A presbitérium

Dunaharasztiiban 12 presbiterből és 3 pótpresbiterből áll.

– Milyen területen tud presbiterként a gyülekezet hasznára lenni?

– Mivel szakmám szerint a szervezetfejlesztésben vagyok otthon, itt is ilyesmit vállalom szívesen. Igyekszem újabb szempontokat és ötleteket behozni a működésünkbe, illetve missziói vonalon is próbálok hasznossá tenni magam, de rendezvények szervezésében is szívesen segítek. Tudom, hogy Isten kirendeli, mikor mit kell csinálnom.

– Ha jól tudom, belépett a Presbiteri Szövetségbe.

– Tavaly év végén beléptem a Presbiteri Szövetségbe. Úgy gondolom, hogy a Szövetség jó lehetőség arra, hogy sokat tanuljunk egymástól. Egyik évben mi is ott hont adtunk a presbiterképzésnek, és ezt az alkalmat nagyon hasznosnak ítéltem. Ugyanakkor gyülekezetünk nagyon jó kapcsolatot ápol az egyházmegye több gyülekezetével is, az énekkarunk évről évre fellép az egyházmegyei kórustalálkozókon. Határon túli testvérgyülekezetünkkel, az udvarfalvi gyülekezetrel is kiváló a kapcsolat. 2019-ben több napra vendégül láttuk az énekkarukat, és mi is részt vettünk felújított templomuk újraszentelésén.

A Szövetségbe való belépés kapcsán sokan úgy teszik fel magukban a kérdést, hogy mi hasznom van belőle. Pedig minél több tag van, annál szélesebb körben fejthetné ki a Szövetség a tevékenységét, és az mindenképpen az egyes presbitériumok műkö-

dési hatékonyságát is növelhetné, illetve hasznos platformot biztosítana az egymástól való tanulásra, a szakmában sokat emlegetett „jó gyakorlatok” megosztására is.

– Oszlopos tagja az énekkarnak is...

– Ezt tényleg nem tudom mással indokolni, mint azzal a tapasztalással, hogy mennyire lélekemelő a többiekkel együtt Istent dicsőíteni. Hiszek a dicsőítés erejében! Szeretném, ha a dicsőítés nem gyászos hangulatú és ritmusú ének volna, hanem átütne rajta a boldog hálaadás, az Úrtól ajándékba kapott örömmel, és ezt az énekkarban meg is tudom élni. Az éneklés célja – zenei kísérettel, vagy anélkül – véleményem szerint az, hogy Isten magasztalására szolgáljon, és a lelkünket felemelje. Heti két alkalommal próbálunk. *Sőtér Kata*, a kórusvezetőnk, igazi odaszánással végzi a szolgálatát, és állhatatos munkájának köszönhetően szépen fejlődik a kórusunk. Istennek legyen hála, létszámban is gyarapodunk, bár a férfi szólamokban még elkelne néhány új tag. Bízom

benne, hogy őket is kirendeli majd az Úr. A kórus fellép ünnepekkor, kórustalálkozókon, illetve egyéni és más kórusokkal közös koncerteken is.

– Hogyan viszonyul a gyülekezetük az új belépőkhöz?

– Dunaharasztiiba sokan kiköltöznek, és a reformátusok megkeresnek bennünket. Nagyon fontosnak tartom, hogy tárt karokkal fogadjuk őket, és ők is megtapasztalják azt a meleg fogadtatást, amelyben annak idején nekünk is részünk volt. Istentiszteleteken a presbitereink (sorrendiségben) a templom bejáratában szeretetteljes kézfogással fogadják az érkezőket, így az újonnan érkezők megtapasztalhatják a

gyülekezet befogadó szeretetét. Nálunk az a gyakorlat, hogy egy-egy új tagot „felkarol” egy régi, és ő mutatja be a gyülekezetnek. Erre pünkösdkor kerül sor, kint a templomkertben. Jelenleg 300 feletti a választójoggal rendelkező tagjaink száma.

Még egy fontos „projektet” hadd említsek meg: gyülekezetünk óvodát épít, és Isten segítségével 2021 szeptemberében már fogadni is tudja az ovisokat az intézmény.

Így újabb lehetőségünk nyílik, hogy bővüljön a gyülekezetünk. Hála legyen érte az Úrnak!

Tájékoztatás a felajánlható 1%-ról

Ebben az évben a személyi jövedelemadóknak a civil szervezetek számára felajánlható 1%-át fogadni nem tudjuk. Civil egyesületté visszaalakulásunkat követően – reményeségünk szerint – a jövőben ismét jogosultak leszünk erre az 1%-ra.

Kérjük, hogy az egyházak részére felajánlható másik 1%-kal – a 0066 technikai számmal jelzett – Magyarországi Református Egyházat támogassa!

(Megjegyezzük, hogy korábbi lapszámunkban közzétett technikai számunk törlését kezdeményeztük, ami egyébként is csak a 2021-ben esedékes 2020-as adóbevalláskor lett volna első ízben alkalmazható.)

Rendőrfőtanácsos az evangélium szolgálatában

MARGIT ISTVÁN

Néhány esztendővel a rendszerváltást követően – még egyházi körökben is – nem csekély meghökkenést okozott a hír, hogy megal-

akta a Keresztyén Rendőrök Szövetsége. Akkoriban még élénken élt az emberekben a korábbi évtizedek beidegződése, nehezen tudták elképzelni, hogy valaki hívő emberként szolgáljon hivatásos katonaként, rendőrként vagy vámőrként. Az ötvenes évektől ugyanis csak az maradhatott meg a rendvédelmi szervek kötelékében, aki politikailag megbízható volt és távol tartotta magát az egyháztól, a hit dolgaitól. Pedig az ezt megelőző időszaknak mindig is voltak olyan bátor hitvallói, akik ezen a területen végezték munkájukat.

Az első világháború utáni években lett ismertté nemcsak egyházi, hanem rendőrségi körökben is **Puskás György** neve. Miközben gyülekezetének, a fasori református egyházközségnek hűséges presbitere, a pesti egyházmegyének megbecsült tanácsbírája volt, aki a *Bethánia CE Egyesületben* is értékes szolgálatokat végzett, egyre feljebb és feljebb lépett a szakmai ranglétrán. Hazai és nemzetközi hírnévre akkor tett szert, amikor a *budapesti rendőrségen sikerült bevezetnie a valláserkölcsei oktatást*. Az állomány morális színvonala ebben az időben annyira megemelkedett, hogy szinte alig maradt kiderítetlen bűnügy, miközben a bűncselekmények számát is sikerült visszaszorítani.

Puskás György munkájában rendkívül igényes volt. Hosszú évekig dolgozott a budapesti főkapitányságon, ahol előbb az erkölcsrendészeti osztályt, majd a bűnügyi osztályt vezette. Innen később szolgálatra a toloncházba (börtönbe) került, majd a rendőrszemélyzet valláserkölcsei oktatását bízták rá. Híres volt az erélyéről és szigorúságáról. A magyar rendőrség egyik legképzettebb tisztviselője volt, aki több nyelven beszélt és az 1929. évi New York-i rendőrkongresszuson ő képviselte hazánkat. Nem-

csak a rendőrség keretein belül végezte felvilágosító, megjobbító munkáját, hanem gyakori előadója volt ifjúsági konferenciáknak, vallásos estélyeknek, egyházi rendezvényeknek is.

Az embert próbáló munka és a sok utazással járó szolgálatai kikezdtek egészségét. Nem vette komolyan az intő jeleket, teste pedig egyre kevésbé viselte a súlyos megterhelést. Betegsége 1931 vége felé komolyra fordult. Többször vonult kórházba, a munkáját már nem tudta a korábbi intenzitással végezni. Szakmai működését azonban a legmagasabb szinten is elismerték. *Bezegh-Huszágh Miklós* főkapitány adta át neki a kormányzó által adományozott III. osztályú érdemkeresztet, a valláserkölcsei oktatás terén szerzett érdemeinek jutalmazásául. Az ünnepségen több magas rangú állami és egyházi tisztviselő jelent meg.

Nyár elején ismét gyógykezelésre vonult be, ám szíve végül feladta a küzdelmet. A Bethesda Kórházban hunyt el 1932. augusztus 18-án, 47 éves korában. A rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra, nagy részvét mellett. A gyászszertartást *Szabó Imre* fasori református lelkipásztor végezte, aki búcsúza-

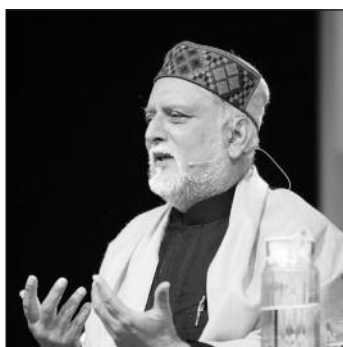
tó beszédében így méltatta az elhunyt érdemeit: „*Puskás György rendőrfőtanácsos egész különös típusa volt a modern hívő intellektuelnek, aki kezében a Bibliával hódította a lelkeket a Bibliának. Több mint száz prédikációt tartott a rendőrség számára, valósággal apostola volt a rendőrségnek, amelynek erkölcsi életére rendkívüli befolyást gyakorolt*”. A sírnál a rendőrzenekar egyházi énekeket adott elő, vitéz dr. *Csia Sándor* MÁV-főorvos a református egyház és a Bethánia CE Egyesület, *Józan Miklós* unitárius püspök-helyettes pedig az iskolatársak nevében emlékezett meg róla.

Dr. Puskás György rendőrfőtanácsos szakmai tekintélyét, közismertségét jelzi, hogy csaknem valamennyi újság megemlékezett róla. Távoztával hatalmas űrt hagyott maga után. A felesége soha nem tudta feldolgozni halálát és néhány esztendő múlva bánatában önkézével vetett véget életének. Az általa kezdeményezett valláserkölcsei oktatás még hosszú ideig folyt a rendőrségen, hittestvérei pedig hálával gondoltak vissza az általa elmondott szolgálatokra, biznyságtételekre.

A kereszt gazdag üzenetéből

Nagypénteki gondolatok indiai református testvérünktől

Vishal Mangalwadi kortárs indiai református lelkész, a világsikert aratott „A közép könyve – a Biblia a nyugati kultúra szíve” című könyv szerzője. Isten lehetővé tette, hogy két évvel ezelőtt találkozhattam vele személyesen Nürnbergben, ahol előadást tartott. Akkor adta kezembe másik könyvét, melynek ez a címe: „Igazság és változás – amire Európának szüksége van”. Ebben sokat ír a kereszt titkáról. Roppant izgalmas fejezetben elemzi a korrupció természetét, s ami ezzel szemben áll: a kereszt kultúráját. Teszi ezt azzal a hit-tapasztalatokra épülő, érvelő meggyőződéssel, hogy a korrupció gyógyítható. Roppant érdekesen, indiai szemmel, számunkra frissítő, felfedező látásmóddal és látószögéből, Indiából nézve a nyugati kultúra egyik rákfenéjét, az önző egyénieskedést, a keresztben látja a megoldást. Ezért foglalkozik remek könyvében ilyen témákkal: kereszt és kultúra; kereszt és erkölcs; kereszt és hatalom; kereszt és udvariasság; kereszt és szenvedés; kereszt és kö-

zösség; kereszt és konfliktus. Most csak egy kérdését idézzük: kikért halt meg Jézus? (További részletek a korrupció és kereszt témáról itt olvashatók majd a hűsvét előtti és utáni hetekben: bekefy.agnusradio.ro).

A kereszt a forrása a szó eredeti értelmében vett, még nem torzult nyugati individualizmusnak, a felértékelte emberi személyiségnek. A kereszt ösztönözte egyéni kiállásra, látásaik, felismeréseik vállalására John Wycliffet, Jan

Hust, Luther Márton, Kálvint, William Tyndalet. A keresztből merítették erőt ahhoz, hogy szembe forduljanak egyházuk addigi hagyományaival és tanításaival, még életük kockáztatása árán is. A kereszt individualizmusa természetesen egészen mást jelentett, mint a mai szekuláris, önző hétköznapi praktikák és az olykor ész nélküli „gondolkodás”. A kereszt egészséges individualizmusának ez a vezérmondata: „Legyen meg a te akaratom, ne az enyém”. A keresztben Jézus a saját életét olyan radikálisan adta át az Atyának, hogy az az egész világ javát, üdvösségét szolgálta. A világias, mindennapi individualizmus önközpontú. Még az üdvösséget is úgy szemléli, hogy az „értem” történt. Ez aztán elvezetett ahhoz a torz lelkeséghez, amiről így fogalmazhatunk: „privát igények a maximumon, nyilvános felelősség, elkötelezettség a minimumon”. Ennek következménye lett az a terméketlen szemlélet, hogy hit és keresztyénség magánügy. Ez lett aztán az oka a keresztyénség kulturális kilúgozásának, hatástalanításának a nyugati társadalomban (és nálunk is hosszú időn át a „vallás magánügy” megtevesztő szlogenel).

A kereszt a keresztyén kultúra jele. A kereszt hatására beinduló változásokot Angliában például az a nemzedék élte át először, amelyik tanúja volt az 1215-ben meghozott Magna Chartának. Henry de Bracton, Anglia akkori híres országbírója fogalmazta meg a kereszt jelentőségét az egész nép számára, ekképpen: IS-TEN AZT AKARJA, HOGY A FÖLDÖN IGAZSÁGOSSÁG ÉS IRGALMASSÁG URALKODJON, NE BRUTÁLIS ERŐSZAK. Istennek van hatalma arra, hogy a Sátánt és gonosz munkálkodását megsemmisítse, mégsem ezt teszi, hanem a keresztet használja arra, hogy legyőzze, sarokba szorítsa a Gonoszt. A kereszt annak a jele, hogy Isten megszabadítja az emberiséget a bűntől, s ennek egyik legrútább formájától, a korrupciótól. Pontosan a kereszt volt az, illetve Krisztus keresztyének a sokrétű értelmezése, ami kifejlesztette a keresztyén kultúrákat. Ez az, ami más vallások kultúrájától, melyekben korrupció és brutális erőszak kölcsönösen és „hivatalosan” támogatják egymást, alapvetően megkülönbözteti a keresztyénséget...

(Válogatás, fordítás drbl)

Jézus hét „szava” a keresztfán

- 1 „Éli, Éli, lámá sabaktani; azaz én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?” (Máté 27,46).
- 2 „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek” (Lukács 23,34).
- 3 „Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban” (Lukács 23,43).

- 4 „Atyám, a Te kezembe teszem le az én lelkemet!” (Lukács 23,46).
- 5 „Asszony, íme a te fiad! Íme a te anyád!” (János 19,26-27).
- 6 „Szomjazom” (János 19,28).
- 7 „Elvégeztetett!” (János 19,30).

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilmos királyműút 1.
Telefon: 06 88
Kiadóhely: XIV. Hermina út 8.
Megjelenik évente ötször.

Főszerkesztő:
DR. HAVASZ LÁSZLÓ
Felolvasó szerkesztő:
SZABÓ IMRE

A Magyar Presbiter az Országos Presbiteriatársulat az ORE/PSZ tagú lapja.
Kérjük a presbiteriumokat, hogy ezt a lapot az anyagi és P. szolgáltatással küldjék be.
Akiknek saját címre megy a lap, azoktól 120 Ft közzétételért kérjük.

„A várfalakra örök álljanak...”

A holnap igénye

DR. KIS DOMOKOS DÁNIEL

A presbiter és az ifjúság

„Különösen gondjaikba kell venni az ifjúság ügyét az iskolában és iskolán kívül egyaránt, mert akié az ifjúság, azé a jövő. [...] Kie legyen az ifjúság? Krisztusé, vagy a sátáné? Nem kétséges a felelet!

Még számos részletkérdést és feladatot lehetne felemlíteni, melyet igényként emel a bizonytalan és előttünk ismeretlen jövő, de hiszem, hogyha a fentiek szem előtt tartásával igyekeznek őrállóink a jövőben munkálkodni és maguk is élni, a részletkérdések maguktól megoldódnak.

De mind az elmondottakat, mind minden egyéb kötelességet a presbiter csak személyesen végezheti egész egyéniségének és minden erejének latba vetésével. Nem lehet senki olyan tudós, vagy szellemi nagyság, hogy Isten ügyének szolgálatát jelentéktelennek és rangján alólinak tartsa, és nem lehet olyan gazdag, hogy felesleges anyagi javainak átengedésével válthassa meg a szolgálatot, mely lelkiekben rábízott”.

* * *

„A holnap igénye” és Dr. Nagy Sándor – sándorfalvi uradalmi ügyész – Szeged-Újszegedi Református Egyházközség főgondnokának szavai ezek, melyek 1943-ban hangzottak el a szegedi presbiteri konferencián. Az előadás szövegét teljes terjedelemben lapelődünk, a Magyar Presbiter hasábjain – április hó, 15. évfolyam, 1. szám, 4-5. oldal – olvashatták az *Országos Református Presbiteri Szövetség* tagjai, hivatalos lapjának hűséges olvasói.

Az előadás címszavai a következők: *A holnapról beszélni kell; Aki választás nélkül is presbiter; Milyen viszonyban van a presbiter Istennel; Presbiter a családjában; Presbiter a szórványban; Bármit hoz a jövő; A presbiter és az ifjúság; A presbiter magyarsága.*

Aki választás nélkül is presbiter

„Általánosságban már most leszögezhetjük, hogy a presbiter szerepe abban a közösségben, közelebbről az egyházközségben, a gyertyatartóba helyezett gyertyáé, melyet azért gyújtott meg az Isten bölcs végzése, és állított helyére a gyülekezet akarata, hogy világítsa a házban levőknek. Így tehát e tisztség ellátásához belső és külső elhivatottság kell, mert e nélkül hiába viseli valaki a presbiter nevet – nem presbiter valójában. Viszont ezen elhivatottság birtokában élhet valaki, mint presbiter anélkül, hogy egyházi törvényeink rendje szerint presbiter volna. A két elhivatottság szerencsés találkozása azonban a legkedvezőbb anyaszentegyházunkra és Isten igazi ügyére nézve. A kötelességteljesítés szempontjából egészen közömbös, hogy valaki messze világító fáklya szerepét tölti be nagyobb közösség, talán egy egész nemzet, egy földrészt életében, vagy csupán egy kis nádfedeles kunyhó néhány lakójának, egy kis családnak világít, mert csupán az Istentől nyert talentumok mennyiségétől függ. Egy azonban minden körülmények között bizonyos, hogy egész embert követel a feladat elvégzése. Sőt, a legerősebb és legtehetségesebb ember is gyenge önmagában Isten segítő kegyelme nélkül, viszont a megkegyelmezett embernek mindenre van ereje a Krisztusban. Ebből következik, hogy a jövő igazi értelemben vett presbitere csak megkegyelmezett ember lehet”.

Az eucharisztia és az eucharisztikus kongresszusok református szempontból – szemelvények (II.)

2. rész

A római katolikusok igen sokszor úgy szokták feltüntetni a dolgot, hogy az eucharisziát csak ők ismerik, s a református vallásnak egyik nagy szegénysége az, hogy nincs eucharisziája, annak misztériuma nem táplálja a lelkét, s így annak áldásaiban sem részesülhet. Erre csak azt felelhetjük, hogy ez nagy tévedés, mert az igazi eucharisztia gondolatát mi reformátusok sohasem ejtettük el, sőt azt éppen olyan magasra tartjuk, mint Róma a Christus eucharisticust. A különbség csak az, hogy mi ezt a nagy keresztyén igazságot és ideált is megreformált formájában valljuk, ahogy különben a keresztyénség sok más nagy pozitív igazságot is. A baj legfeljebb csak abban áll, hogy ez a gondolat a református egyházban a századok folyamán néha-néha elhalványult. Az ilyen alkalmak azonban, mint az eucharisztikus vilákkongresszusok, arra is jók, hogy megkeressük és kiássuk újra a magunk református ideáljait is ezen a téren, s így hitben megerősödvé néz-

zük a kongresszus munkáját, amelyben természetesen mint reformátusok egyébként soha részt nem vehetünk.

...

És abban a szent és komoly munkában, amellyel a magunk számára is számot akarunk adni arról, hogy mi az igazi eucharisztia, és mi annak a helyes, tiszta bibliai értelmezése, újra csak a legélesebb látású és legbiztosabb ítéletű kalauz és tanítómester a mi számunkra a mi nagy reformátorunk *Kálvin János*, aki a *Christiane Religionis Institutio* című világhírű nagy munkájában az áldozatokról beszélve azt mondja, hogy azokat két csoportra osztathatjuk, és pedig vannak 1. tiszteleti és imádási vagy hálaadási áldozatok (latreutikon vagy eucharisztikon), mivel ezeket csak azok szolgáltatják ki Istennek, akik az Ő végtelen jótéteményétől elhalmozva magukat minden cselekményeikkel egyetemben egészen neki szentelik, és 2. a békítő vagy engesztelő áldozatok, amelyeknek az a feladatuk, hogy Isten haragját lecsillapítsák, s az igazsá-

Beszélgessünk nehéz bibliai Igékről! (IV.)

Főtisztelendő Professzor Úr!

A Húsvétra, azaz a Föltámadás ünnepére készülve bizonyára sokakban előjönnek azok az Igék, amelyek Jézus föltámadására vonatkoznak. Nyilván elsősorban a húsvéti történet leírásai jutnak eszünkbe, de azok is, amelyeket a Nagypéntekre készülő Jézus háromszor is mondott tanítványainak: „...megölik, de a harmadik napon feltámad” (Lk 18,33b). Pál apostol ugyancsak többször ír Jézus föltámadásáról, illetve feltámasztásáról, hiszen bizonyosságtételének központi eleme volt (Lásd: 1Kor 15). És itt kell megemlíteni, hogy számára Jézus föltámadása annak az Istennek erejéből történik, aki váltságul elküldte az ő Egyszülött Fiát. „és várjátok a mennyből Jézust, az ő Fiát, akit feltámasztott a halottak közül...” (1Thessz 1,10a). Ha azonban a Jn 10,17-18-at olvassuk, úgy tűnik, hogy Jézus másként nyilatkozik saját föltámadásáról: „Azért szeret engem az Atya, mert én odaadom az életemet, hogy azután újra visszavegyem. Senki sem veheti el tőlem: én magamtól adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam, és hatalmam van arra, hogy ismét visszavegyem: ezt a küldetést kaptam az én Atyámtól.”

Kérdés: Nincs-e itt ellentmondás, azaz hogyan lehet a különböző igeverseket egységben vagy egymás kiegészítéseként látni?

Bízva értelmezésében, kérem, ossza meg velünk igei látását, hogy – amennyiben hozzájárul – a Presbiterben másokkal is megismertethessük.

Tisztelettel és szeretettel:

Apostagi Zoltán
a Szerkesztőbizottság tagja

* * *

Kedves Presbiter Testvérem!

Az Újszövetségben Isten teremtő és üdvözítő munkájának az összhangja a Szentháromság formálódó hitvallásában jelenik

meg, amely elsősorban és legvilágosabban már a János evangéliumában és leveleiben látható. A feltámadás és feltámasztás, mint az Atya és Fiú közti kapcsolat is ide tartozik. A világ teremtésének alapja, fundamentuma az a szeretet, amellyel az Atya szereti a Fiút (Jn 17,24). Ez a szeretet mutatkozik meg a világ iránt abban is, hogy az egyszülött Fiút áldozatul adja érte (Jn 3,16). Jézus azonban nem úgy áldozat, mint a bárány, amelyet akarata nélkül tesznek az oltárra, hanem Ő maga az Atya iránti szeretetből önként vállalja mind a küldetést, mind az áldozatot. Ezt fejezik ki az idézett versek (10,17-18). Leteszi életét (szó szerint „lelkét”) az Atya kezébe (Lk 23,46). Tőle kapja a hatalmat, hogy ismét felvegye azt, sőt ezen felül „minden hatalom” is neki adatott mennyen és földön (Mt 28,18). A cselekvés alanyai úgy változnak, hogy kölcsönösen mindketten cselekvők, egyrészt az engedelmisségben, másrészt a megdicsőítésben. A régi dogmatikák ezért beszéltek egyszerre Jézus aktív és passzív engedelmisségéről. Emberi oldalról nézve a feltámasztás az Atya igazoló tette egyrészt arról, hogy Ő a Messiás (ApCsel 2,24kk), másrészt számunkra bizonyosság, hogy Isten elfogadta a megigazító áldozatot és van bűnbocsánat (1Kor 15, 17-18). A Fiú Isten oldaláról nézve a feltámadás isteni módon természetes, hiszen Ő nemcsak a Feltámadott, hanem a „Feltámadás és az élet” is, akit a halál nem tarthat fogva (Jn 11,25). Mindez a mi számunkra már most azáltal válik valósággá, hogy „ha annak Lelke lakik 'bennünk', aki feltámasztotta Jézust a halálból, ... életre kelti a 'mi halandó testünket' is” (Róm 8,11). A húsvét különböző nézőpontjait a Háromság Egy Istenbe vetett hit foglalja egybe.

Szeretettel és a közlés szabadságával:
Dr. Szűcs Ferenc

Az eucharisztia

gának eleget tegyenek, s ez által bűnöket elmosás és eltöröljék. Ezt az engesztelő áldozatot azonban egyedül Krisztus hajtotta végre, és csak egyszer, mert ennek a Krisztus által hozott egyedüli áldozatnak hatása és ereje örökkévaló („Elvégeztetett!”), s ezért azóta semmi újabb áldozatra nincs szükség. Másként áll azonban a dolog a hálaadással! Erre nézve Kálvin azt mondja, hogy a hálaadási áldozatot, tehát az igazi bibliai értelemben vett eucharisztikon-t mi is megtartjuk, „nincs gondolatunkban a legtávolabbról sem azt eltörölni akarni”, mert hiszen ebben össze vannak foglalva a szeretetnek minden kötelességei, „hogy mindaz, ami csak van bennünk, az Ő dicsőségének szolgáljon és az Ő magasztalásának vágyától legyen áthatva. Az áldozatnak ez a neme egyáltalán nem vonatkozik Isten haragjának kiengesztelésére, vagy a bűnök bocsánatának kieszközlésére, sem a megigazulás megérdemlésére, hanem csupán Isten magasztalásában és dicsőségében forgolódik.” „Ez az áldozat pedig – folytatja tovább Kálvin – az egyházra nézve annyira szükséges, hogy anélkül el sem lehet. Így ez is örökké fennmarad, amíg Istennek népe fennáll.”

Ily értelemben „a hívők minden jó cselekedete lelki áldozat, jó illatú áldozat”, s ez az ő okos tiszteletük. E nélkül az úrvacsora sem lehet el, tehát ott kell lenni benne a „dicséret áldozatának”. Ez folyik királyi papságunkból is. Ilyen értelemben tehát nálunk, reformátusoknál is van eucharisztia, és azt soha elhanyagolni nem szabad.

(Szemelvények dr. Sebestyén Jenő: *Az eucharisztia és az eucharisztikus kongresszusok református szempontból című, 1938-ban megjelent dolgozatából. A teljes tanulmány olvasható a www.presbiteriszovetseg.hu honlapunkon az Állásfoglalások, tanulmányok, interjúk rovatban.)*

Évi rendes küldöttgyűlésünk elmarad

Kedves Testvéreink!

Szövetségünk elnökségének döntése értelmében az április 25-ére tervezett évi rendes küldöttgyűlésünket későbbi időpontra halasztjuk, illetve – tekintettel a járványhelyzetre – fontolóra vesszük a levélben történő szavazás megszervezését. A változásról küldötteinket időben értesítjük, továbbá a honlapunkon is tájékoztatással fogunk élni.

A MAGYAR NEMZETI EGYSÉG JEGYÉBEN

Bemutatjuk kárpát-medencei templomainkat, lelkészeinket, gondnokainkat, presbitereinket

Felvidék: Dunaszerdahely

A kilencvenes évek elején fogalmazódott meg a pozsonyi egyházmegye akkori esperesében, *néhai Görözdi Miklósban* az a gondolat, hogy Dunaszerdahelyen református templom épüljön az ottani közösség számára. Ezzel a céllal is váltotta fel a csilizpatasi szolgálati helyét, hogy a Csalóköz központjába kerülve lekipásztorként az akkoriban számbelileg már jelentősen megerősödött közösség vezetésével hozzájáruljon a gyülekezet által is régen dédelgetett terv megvalósításához. A közös igyekezetnek köszönhetően, beleértve a város önkormányzatának hathatós támogatását, 1993-ban elkezdődött a templomépítés, az alapkövetételre 1994-ben került sor. Kezdetben alig 10 ezer eurónyi összeg állt az egyházközség rendelkezésére. Annak ellenére, hogy – még ha voltak is olyanok, akik nem hittek a sikerben – Istenben való reménységgel fogtak hozzá a merész terv megvalósításához. Öt évvel később, 1998. december 13-án felszentelték a dunaszerdahelyi reformátusok új istentiszteleti helyéül szolgáló, *Nagy Béla Elemér* tervezte templomot. A több mint 500 ezer eurós költséggel megépült templom – kibővítve gyülekezeti helyiségekkel és lelkészlakásokkal – az eltelt időszak alatt hozzájárult a helyi közösség növekedéséhez és lelkiekben való megerősítéséhez is.

Dunaszerdahelyen azonban nem ez az első református templom. *Nagy Attila* helyi történész korabeli dokumentumokra hivatkozva arra mutatott rá, hogy az 1650-es években a város területén, a jelenlegi városi művelődési központ előtti téren már állt egy istentiszteleti célokat szolgáló kisebb építmény, amely egyben lelkészlak és iskola is volt. Sorsáról annyit tudni, hogy később, 1668-ban maguk a reformátusok bontották el. (A reformáció idején a reformátusok 10-15 évig a katolikusok Szent György templomát használták.)

Háromszáz évvel később az önállósodás útjára lépett és több, mint 600 lelket számláló, megerősödött gyülekezet a múlt század 40-es éveiben tervezte el ismét, hogy templomot épít. Erre a célra megvásárolták a szükséges

telket, de a II. világháború után mint egyházi vagyont államosították, amit idővel beépítettek, így annak kárpótlására később nem tartották igényt. Az akkor erre a célra összegyűlt pénz az évek során pedig elértéktelenedett. A hatvanas években merült fel újból a templomépítés terve, de az állami vezetés inkább

1968-ban a dióspatonyiaknak adta meg ezt a jogot, félve annak majd későbbi kisugárzásától a város lakosságára nézve. A rendszerváltást követően vetődött fel ismét a templomépítés gondolata. Az igyekezetüket a város akkori önkormányzata is támogatta. Jelképes összegért telket kaptak a város egyik romos és elhagyatott területén, de később anyagilag is hozzájárultak a költségekhez.

Gondnok: Egyházi István Csaba. Gondnok-helyettesek: Csicsay Katalin, Keszán Márta.

Presbiterek: Bognár József, Csicsay Szilárd, Hodossy Gyula, Molnár László, Pázmány Péter, Rásó Mihály, Simon Anikó, Simon Gyula, Vajda Barnabás, Vojtek Márta. Lelkipásztor: Mgr. Görözdi Zsolt, Th.D., beosztott lelkészek: Virág Szilvia, Takács Klaudia.

Rovatgazda: **Dr. Békefy Lajos**

Kálvin a csapásokról

A Szentírás ezt mondja: „Azért fenyít az Úr nyomorúságokkal, hogy el ne kárbozzunk a világgal együtt (1Kor 11,32).

Tehát még a legkeményebb csapásokban is fel kell ismernünk Atyánk irántunk való kegyességét és jóságát, mert ő még ilyen körülmények között sem szűnik meg üdvösségünket előmozdítani.

Nem azért ostoroz ugyanis, hogy elveszítsen és megsemmisítsen, hanem azért, hogy a világot sújtó átoktól megóvjon.”

(Institutio 3.8.6)

Presbiteri képzés Szilágypanitban

A Zilahi Egyházmegyében 2020-ban indított presbiter képzés harmadik alkalmának egy Zilah melletti falu, Szilágypanit református temploma és kultúrháza adott otthont. Az előző alkalomhoz hasonlóan, ide is mintegy 160 presbiter jelentkezett, és ez esetben is a Sárospataki Teológiai Akadémia tanárai tartották az előadásokat. Az ebédet a helyi gyülekezet presbiteri főzték és a presbiterfeleségek szolgálták fel a gyülekezet tulajdonában levő szépen felújított kultúrotthonban.

Az alkalom *Szilágyi Zoltán* helyi lelkipásztor áhítatával kezdődött, alapigéje: 1Thesz 4,9-12 volt. Az elhangzott üzenetek a gyakorlati, cselekvő keresztyén életre tekintettek.

1. A hívő élet nem csupán a ma megéltre tekint, hanem következményeiben kihat a holnapra.
2. A hitet gyakorolni kell, szolgálni, ugyanis amit Krisztustól tanultam, annyit ér, amennyit gyakorolni tudok belőle.
3. Mi az, ami az életemben ennek fölé kerekedik? Lássam tisztán!
4. Feladatunk: csendes életet folytatni.
5. Mindez becsületbeli dolgunk. Krisztussal szembeni becsületről van szó...

Fekete Károly, a Presbiteri Szövetség megyei elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. Kiemelte: egyetlen megtartó ismeret van, az evangélium. Ebben kell elmélyülnünk. A Sárospataki Teológiai Akadémia megjelent tanárai mellett külön köszöntötte *Dr. Viczián Miklóst*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnökét.

Dr. Viczián Miklós köszöntőjében a Presbiteri Szövetség 2020-as vezérigéjét emelte ki (Luk 14,17), és ennek alapján beszélt arról a kegyelemről, hogy Isten országa a magyar nép számára is kész van. Bízott minden presbitert, hogy hívogassuk az elmaradozókat.

Dr. Füst Molnár Szilveszter, a Teológia rektora hitismereti előadást tartott: a Heidelbergi Kátét, egyházunk hitvallását ismertette, esetenként párhuzamba állítva a 2. Helvét Hitvallás megállapításaival.

Kiindulásul a HK 21. kérdés-feleletére alapozva beszélt arról: mi a hitvallás, ill. mi a hit, az igaz hit. Kiemelte: különösen fontos a hit ismerete korunkban, amikor minden lehetséges, nincsenek abszolút értékek, és úgy élünk, mintha semminek nem lenne következménye. Hitvallásunk azért érvényes, mert Isten Igéjére épít, abból meríti az igazságokat. Ezek után bemutatta a Káté harmas egységét: bűn – megváltás – hálaadás. Külön értéke a hitval-

lásnak a személyes és őszinte hangvétel a bűnnel kapcsolatban, valamint az, amint a keresztrányát mint a megváltás, üdvözítés egyetlen lehetséges útját bemutatja. Ezek után, ezeket ha elvégzi bennünk a megújító Szentlélek, lehetséges a hálaadásból fakadó keresztyén életmód: a gyülekezet közösségében, imádkozó engedelmes életben. Végül külön aláhúzta azt a fontos igazságot, amit a megigazulásról tanít a Káté 60. pontja. Békességünk a hitharcainkban, hogy hit által Istenünk olyannak fogad el, mint az ő Fiát.

Az ebéd után *D. Szabó Dániel*, az MRPSZ tiszteletbeli elnöke beszélt ismét Istentől megváltó tervéről, a misszióról, amint az kibontakozott a történelem folyamán a népek között. Külön hangsúlyt helyezett a Kínában folyó misszió bemutatására.

Végül *Nt. Pásztor Gyula* lelkipásztor előadását hallgatták meg a jelenlévők az igeolvasásról és igeértésről. Isten Igéje kódolt üzenet, a Szentlélek segítségünkre van az üzenet megfejtésében. Hangsúlyozta a naponta történő igeolvasás fontosságát. Módszert

is ajánlott, hogy az igemagvak ki ne hulljanak napközben a fejünkben. Az aznap leginkább megszólító igeverset, vagy gondolatot egy kis papíron hordjuk a zsebünkben, és napközben idézzük fel többször is.

Ennek az alkalomnak is záró eseménye a *Pünkösztől Apor* által vezetett énektanulás volt.

Tar Csaba
a missziói bizottság tagja

„A szíveket nem lehet feldarabolni..”
**A Trianon-pályázat díjátadó ünnepsége
 a Nagydobronyi Református Líceumban**

A Kárpátaljai Református Egyház (KRE) Tanügyi Bizottsága 2019 őszén pályázatot hirdetett a református líceumok 8-11. osztályos diákjainak *A trianoni békediktátum hatása szülőföldem és családom életére* címmel. A felhívásra a három református líceumból tizenegy tanuló készített dolgozatot. A 2020. január 30-án megtartott ünnepi emlékezés alaphangját Juhász Gyula Trianon című verse szolgáltatta, amely *Horkay László* ny. püspök úr tolmácsolásában hangzott el.

A köszöntések során *Gál Erika* igazgató asszony, *Kacsó Géza* lelkészigazgató és *Pándy-Szekeres Anna* tanárnő mégsem a veszteségeket hangsúlyozták, hanem azt, hogy Isten ilyen súlyos nemzeti tragédiát is képes javunkra fordítani az örökélet perspektívájából. Gondoljunk a Trianon utáni lelki ébredésre az anyaországban és az elszakított területeken. A határokon kívül rekedt magyarságnak meg kellett tanulnia a talpon maradás mikéntjét, az Istenbe és egymásba kapaszkodás fontosságát, a kisebbségi sors diktálta alárendeltségben a megmaradás parancsát nyelvileg, kulturálisan, egyházi téren. Bárcsak elmondhatnánk, hogy népünk áldássá vált az utódállamok népei számára, hogy teljesíti feljűk a misszió krisztusi parancsát.

A pályázati kiírás lehetővé tette a témához kapcsolódó forrásanyag felhasználását, valamint családi, gyülekezeti és a szülőföldhöz kapcsolódó emlékek összegyűjtését. A tizenegy pályamunka ilyen szellemben született és dicséret illeti a szerzőket:

- a Nagydobronyi Református Líceumból *Bernát Johanna*, *Marton Debóra*, *Pinte Zsófia* 8. osztályos tanulókat, *Türi Bernadett* 10. osztályos és *Orosz Henrietta* 11. osztályos tanulókat;

- a Nagyberegi Református Líceumból *Molnár Áron* 8. osztályos tanulókat, *Ádám Tünde*, *Kukri Eugénia*, *Dávid Leonóra* 9. osztályos tanulókat;

- a Péterfalvi Református Líceumból *Tóth Emília* 10. osztályos és *Farkas Viktória* 11. osztályos tanulókat.

Minden diák könyv- és pénzjutalmat kapott munkájáért. Köszönjük az adományokat *Lukas Vischer lelkipásztor özvegyének* (Svájc), *Pándy-Szekeres Dávidnak és családjának* (Sárospatak), valamint a *Magyar Református Presbiteri Szövetségnek*, amely könyvadományát *Szabó Dániel* (Sárospatak) lelkipásztor testvérünk révén juttatta el a díjazottaknak.

Beszámolómat *Bernát Johanna* tizennégy éves diáklány gondolataival zárjuk: „Amikor dédszüleimmel beszélgetek vagy megállok ükszüleim sírja mellett, hagyatékkukat nagyon gazdagnak érzem. Megértem belőle, hogy a szíveket nem lehet feldarabolni, az emberi lelkek közé nem lehet drótkerítést építeni. Hálás vagyok Istennek őseim példás és minden körülmények között kitartó életéért. Azokért, akik itt dolgoztak, szenvedtek, itt voltak szerelmesek, és maradtak életben azért, hogy sok évvel később, minden történelmi vihar ellenére a *Zrínyiek és Rákócziak földjén én is megszülethessek.*”

Isten legyen a mi népünk őriző pásztora.

Pándy-Szekeres Anna
 KRE tanügyi tanácsos

A Költészet Napján is legyünk Isten közelében

Széles e kicsiny hazában még sokan azt tanultuk presbiterek, pótpresbiterek József Attiláról, hogy a „munkásmozgalom és a proletáriátus nagy költője”. Tény azonban, hogy róla is sok mindent elhallgattak előlünk a diktatúra idején, de talán ma is elhallgatnak az iskolákban a gyerekek elől. Javában tart már a diákok tavaszi szünideje, emlékezet okáért azonban bátran idehozom József Attila egyik, kevésbé ismert istenes versét, amit érdemes elolvasni, keresztényen hittel végiggondolni, s lehetőség szerint meg is cselekedni. Íme:

József Attila: Számok

Tanultátok-e a számokat?
 Bizony számok az emberek is,
 mintha sok 1-es volna az irkában.
 Hanem ezek maguk számolódnak
 és csudálkozik módfölött az irka,
 hogy mindegyik csak magára gondol.
 Különb akar lenni a többinél,
 s oktalanul külön hatványozódik,
 pedig csinálhatja a végtelenségig.
 Az 1 ilyformán mindig 1 marad,
 és nem szoroz az 1 és nem is oszt.

Vegyetek erőt magatokon,
 és legelőször is
 a legegyszerűbb dologhoz lássatok:
 Adódjatok össze,
 hogy roppant módon felnövekedvén,
 az Istent is, aki végtelenség,
 valahogyan megközelítsétek!

Igen, óriási kegyelem és ajándék a gyarló
 és bűnös embernek, ha valahogyan közel
 kerülhetünk, halló távolságra lehetünk a
 Szentháromság egy igaz Istenhez.

Közreadja: **Orosz Károly**

Vallomás Felvidékről: A betegség közelebb vitt az Úrhoz (II.)

Az Ige figyelmeztetett, hogy vigyázzak

Megfáradt voltam. A hétköznapi gondok leterheltek. Közben észre sem vettem, hogy megkeseredtem. Megpróbáltam ehhez úgy viszonyulni, hogy csak a gonosztól jöhet ez a negatív életérzés, mint lelki támadás. Úgy véltem, ha ellenállok, és tudatosan a pozitív dolgokat vallom meg hittel, akkor sikerülni fog. De csak hónapokkal később jöttem rá, nekem ehhez nincs erőm. Csak egy álarc az, hogy magamat biztatgatom. Eljutottam ahhoz a ponthoz is, hogy már nem láttam értelmét az életnek. Az is eszembe jutott, amit Pál is mondott: a meghalás nyereség, hiszen akkor színről színre az Úr jelenlétében lehetnék. Meg voltam keseredve. Tudjuk azt, hogy nagyon veszélyes ilyen gonosz gondolatoknak megnyitni az elménket. Észre sem vettem, hogy mennyit panaszokodok. Az Ige viszont figyelmeztetett arra, hogy vigyázzak, nehogy a keserűség bármely gyökere fölnövekedve megfertőzzön. Tehát, ilyen lelki állapotban voltam két évvel korábban, amikor megtudtam, hogy két rosszindulatú daganat van a testemben.

Sejtettem, hogy gond van

Rendszeresen jártam ellenőrzésekre, és annak ellenére, hogy mindig éreztem szűrő fájdalmakat, mindig azzal zárult a vizsgálat, hogy semmi ok az aggodalomra, minden rendben van. Később ezek a fájdalmak természetessé váltak és megszokottá. De amikor a tumor már láthatóvá vált, sejtettem, hogy valami gond van. Bejelentkeztem a szakorvoshoz, de elég hosszú volt a várakozási idő, ráadásul húsz év után akkor váltottam új munkahelyet. Ott volt bennem a gondolat, hogy még nem telt le a három hónap próbaidő és most menjek el betegszabadságra? Ha van is ott valami, az csak jóindulatú lehet, majd kiveszik később. Ilyen pozitív megvallása a dolognak a múltból jön. Megtérésem előtt agykontrolloltam is, utána pedig a karizmatikusokhoz csapódtam, így ezzel kapcsolatban beszívárogtak olyan tanok, amiktől nehezen lehet szabadulni.

Sokáig hallgatott az Úr

Miután az orvos mintát vett, vártam az eredményre. Az Úr továbbra is hallgatott, bár a vasárnapi istentiszteleten elhangzott Ige, hogy „Áldjad én lelkem az Urat, aki megbocsájtja minden bűnöd, meggyógyítja minden betegségedet”, elgondolkodtatott. Jó volt hallani ezt az ígéretet, de bevillant az a gondolat, hogy az Ige betegségről szól, bár ugyanakkor ígéretet is hordoz. A szövettani eredmények rosszak lettek. Ráadásul egymástól függetlenül két rosszindulatú daganatot is találtak. Az egyik sajnos már olyan nagy volt, hogy szétlőtte magát, és belekerült a nyirokrendszerbe. Amikor szembesültem ezzel, hihetetlen félelem szállt meg. Éreztem a gonosz jelenlétét, támadását. Támadt gondolatokkal, de a jó szándékkal jövő embereket is felhasználta, akik azt mondták, hogy mit kellene csinálnom, például el kellene utasítanom a kemoterápiát, mert nem fogom túlélni. Annyira össze voltam zavarodva, hogy nem volt egy ép gondolatom sem.

Isten adott időt a felkészülésre

Azonban aznap, még mielőtt ez a lesújtó eredmény kiderült volna, egyik napról a másikra az ülőcsontomnál egy dió nagyságú csomó képződött, ami rettenetesen fáj. Munkában voltam, és azon gondolkodtam, hogy orvoshoz kell mennem ezzel, mikor jött a telefonhívás a kórházból, hogy menjek be, mert megvannak a szövettani eredmé-

nyek. Az orvos közölte a rossz hírt, és hogy minél hamarabb kellene sort keríteni a műtétre vagy a kemoterápiára, ezt még ő sem tudta megmondani, viszont addig nem tudnak csinálni semmit, amíg ezt a csomót ki nem veszik. A csomótól belázasodtam, gyulladás volt a véremben, és egy hónapon keresztül naponta jártam kötözésre, hogy müljön el a gyulladás, hogy eltávolítható legyen. Utólag én olyan hálás vagyok ennek a fájdalom csomónak, mert úgy látom, mintha az Úr ezzel készítette volna el nekem az időt arra, hogy felkészüljek az előttem álló megpróbáltatásokra.

Hosszú idő után megszólalt az Úr

Ebben az egy hónapos időszakban szinte minden nap öt perces különbséggel hajnali öt óra felé az Úr felébresztett. Nem tudtam az ágyban maradni, ki kellett jönnöm imádkozni. Kezdetben nagyon vontatott volt az imám, kerestem a szavakat, sőt azt sem tudtam, hogy mit mondjak, annyira rettegetem, féltem. Össze voltam zavarodva. Kinyitottam a Bibliát, elolvastam a napi Igét, és hosszú idő után megszólalt az Úr: „Megparancsolom neked, hogy légy erős és bátor. Ne félj, és ne rettegi, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz” (Józs 1,9). Olyan boldog voltam ettől az Igétől. Bizonyosságát kaptam annak, hogy az Isten jelenlétében vagyok, hiszen Ő tudja, hogy mennyire félek és rettegek, és most pont ezzel kapcsolatban ígéretet kaptam tőle. Viszont először megint a régi bevett rossz szokás, ill. tévtanítás szerint kezdtem gondolkodni és megvallani, hogy igen Uram, erős és bátor leszek, nem fogok sem félni, sem rettegni. Ahogy ezt kimondtam, mintha egy lelki belső pofont kaptam volna azzal a felszólítással: „Mit csinálsz? Nem ezt várom tőled. Az Igét tükröként tartom eléd, hogy lásd meg, milyen nem tudsz lenni, s ezért van szükséged rám”. Be kellett látnom, hogy észre sem vettem, hazudok saját magamnak. Itt nem magabiztos megvallásokra van szükség, hanem hogy az Úr előtt megalázva magam, őszintén megvalljam, hogy én igenis félek és rettegek és hiába kéri Isten tőlem, hogy legyek erős és bátor, nem vagyok az... és hogy ez késztessem engem arra, hogy hívjam Őt, hogy akkor jöjj Uram, és Te végezd el bennem azt, hogy ebben a helyzetben is, a körülményektől függetlenül bátor és erős tudjak lenni, mert ez nekem nem fog menni, de ami „az embereknek lehetetlen, az Istennek nem, mert az Istennek minden lehetséges” (Mk 10,27).

Isten országa bennünk lehet a nyomorúság idején is?

Ez után az ima után mintha egy mázsás teher esett volna le rólam. Ez nem jelentette azt, hogy másnap, harmadnap nem kellett volna lélekben megharcolni, hogy szabad legyek nemcsak a félelemtől, de minden mástól, amivel a Sátán próbált támadni. Leginkább gondolatokon keresztül jöttek a támadások. A gondolataim tisztán tartására Igét olvastam, vagy prédikációt hallgattam. Szinte így aludtam el. Elhatárolódtam a betegséggel kapcsolatos témáktól. Nem beszéltem róla, és igyekeztem nem gondolni rá. Elzártam az emberektől, mert mindenki velem csak erről akart beszélni, én viszont nem. Csak a Biblia ígéreteibe kapaszkodva próbáltam megtapasztalni, hogy a nyomorúság idején is az Isten országa bennünk van és az arra jellemző lelki gyümölcsök, mint pl. a szeretet, békesség, öröm, melyek a boldogságunk alapjai.

Az egy hónap alatt nagyon sok gyakorlatias probléma, nehézség adódott. Melyik kórház, melyik orvos, milyen kezelés. Nem volt könnyű. De az Úr segítségével minden megoldódott. Mire eljött a műtétnek az ideje, teljes lelki szabadsággal indultam a kihívás elé.

Bibliáorai közös feldolgozásra ajánljuk!

Siklós József:

Az újszülött természetrajza (A hívő keresztyén élet ABC-je)

Kiadványunk a presbitereink – de gyülekezeti közösségek – lelki növekedését szeretné szolgálni. Első renden önvizsgálatra hív: újjászületett ember vagyok-e?

Jó tükör az írás ahhoz, hogy felmérjük, hol tartunk keresztyén életutunkon. Újjászülettünk-e már, vagy még lelkileg halottak vagyunk? Fontos ez, mert csak újjászületett ember, aki Isten gyermeke lett, tud igazán és hitelesen az Ő dicsőségére szolgálni, csak az ilyen ember tud erőt kérni, és bátorítást kapni.

A szerző 15 fejezeten vezeti végig az olvasót a megszólító, elhívó Igétől a lelki táplálkozás, tisztálkodás, közösségi lét kérdéseire át egészen a szolgáló hívő életig.

Ajánljuk bibliáorai közös feldolgozásra, úgy, hogy mindenki előre elolvassa a soron következő fejezetet, és rövid bevezető után közösen beszél meg a csoport az olvasottakat. A fejezetek végén kérdések segítik a közös feldolgozást, melynek megválaszolására egy-két résztvevőt előre felkérhetünk, hogy könnyebben meginduljon a beszélgetés.

A fejezet-címek az alábbiak:

1. Születés nélkül nincs élet
2. Az újszülött tápláléka: Isten Igéje
3. Az újszülött lélegzetvétele: imádság
4. Az újszülött családja: Krisztus gyülekezete
5. Az újszülött hangja: bizonyágtétel
6. Az újszülött tisztálkodása: bűnvallás

7. Az újszülött életprogramja: szeretet
8. Az újszülött nevelésének nélkülözhetetlen eszköze: a fegyelem
9. Az ajándék, amit az újszülött adhat: a tized
10. Az újszülöttre leselkedő veszély: a kísértés (A test kívánsága – a pénz szerelme – a hatalom szédítő ormai – az Úrral csatázó értelem – titkok zárt ajtaja – a rajongás útvesztői)
11. Az újszülött elkerülhetetlen sorsa: szenvedés
12. Isten országának újszülött polgára – mint földi állampolgár
13. Az újszülött ruhája: Jézus Krisztus kegyelemből reáruházott igazsága
14. Az újszülött élettörvénye: növekedés
15. Az újszülött kilátása a jövőre nézve: az üdvösség élő reménysége

A kötet végén még Jézus Krisztus hét példázatának bibliáorai feldolgozását találjuk: A gazdag és a szegény Lázár (Lk

16,19-31) – A tékozló fiú (Lk 15,11-24) – A tíz szűz példázata (Mt 25,1-13) – A gonosz szőlőmunkások példázata (Lk 20,9-19) – A szőlőtő és a szőlővessző (Ján 15,1-10) – A magvető (Mt 13,1-9) – Az irgalmas samaritánus (Lk 10,25-42).

Fontos, hogy minden résztvevőnek legyen ebből a könyvecskéből, hogy felkészülten vehessen részt a megbeszélésen!

Egy-egy példány kedvezményes ára 300 Ft (hozzávetőleg 1 kg kenyér ára).

Megrendelhető:

Szabó Tünde testvérünkénél az mrpsz.ugyvitel@gmail.com e-mail címen vagy a 06-30-74-77-177-es mobilszámmon.

Presbiteri Szövetség

A magányos öregember

Hosszan várákodik az 5-ös autóbusz megállójában. Szemében nem csak az öregek fáradtsága, hanem valami nagy szomorúság is látszik. Áll, figyel. Nézi a tekinteteket, hogy talán egyszer, végre valaki felfogja pillantását. Hiába. A tömegben is magányos marad az öregember.

Ételhordóját marokra szorítva várákodik. Kétségbeesett alakja sokaknak szemet szúr, de pillantását elkerülik. Szegényes kabátja, kopottas kalapja szinte taszítja a fiatal utazni vágyókat.

Megszólítom. Karomat nyújtom neki, nehogy a tömeg feldöntse a törekeny öreget. Boldogtalanságát azonnal mesélni kezdi. A felesége alig egy éve halt meg. Ötven év házasság után magára maradt. Mi lesz most vele? Ki fogja szeretni, féltetni őt a jövőben? Tisztességgel leélték annyi évet, de nem tudtak félretenni semmi pénzt. Ott fekszik kint az asszony a hideg városi temetőben, s nincs miből sírtáblát készítsen. Szégyellem, hogy nekem, ha nem is sok, de van. Kérdezem, hogy miben segíthetek.

A magányos ember elsírja magát: – Ne tessék azt hinni, hogy koldus vagyok. Isten mentsen. Nem kell nekem pénz. A sírtábla ráér, majd az enyémmel együtt a külföldön élő leányom felállítja. De tetszik tudni, ha tényleg segíteni akar, hát boldoggá tehet. Jöjjön el néha hozzám a családjával, hogy a szomszédok lássák, nem vagyok egyedül! Lássák, hogy van egy ember-társam, akihez én is szólhatok. Lássák, én is létezem, még élek, és van, aki még néha rám nyitja az ajtót!

Reszkető, esdeklő kézzel szorítja meg a kezem. Szomorú, könnyes szemekkel teszünk egymásnak ígéretet...

Bányai László

**KNLNÉ
TŰSKI GABRIELLA**

Böjt-bűnvallás

Az elmúlt hetekben sokat gondolkodtam a böjti időszak és a bűnvallás közti összefüggésen. Hiszen egy szokás ideiglenes elhagyása nem tudom, hogy elvezet-e lelki elmélyülésig. Vagy csak az önsanyargatásnak enyhe változatáról van szó? Ezt természetesen mindenki magának

kell felmérje. Belülről valami mélyebbre vágyok. Valamire, amitől ha rá gondolok, egy picit félek is.

A böjti időszakban még őszintébben szeretnék bűnt vallani Isten előtt. Sajnos belső szobám ajtaját gyakran nem sikerül jól bezárni. Mindennapi életem kavalkádja mint egy nagy hátizsák, odaszorul az ajtófélfá közé. Ebben a hátizsákban hordozom félrelépéseimet is. Bűneimet, amiket igenis könnyen vallok be teljes általánosságban.

De a részletes szembesülés? Attól könnyen tartózkodom, netán önvizsgálathoz vezetne.

Ebben talán nem vagyok más mint az, aki 'valamit' elhagy a böjt heteiben. Az én 'valamim'? Hátizsákom tartalmát Krisztus keresztjénél szeretném lerakni. De a hátizsákomat mégis meg akarom tartani magamnak.

Múlt héten lassan összeálltak az ezzel kapcsolatos gondolataim. Elmentem a könyvtárba, hogy nyugodtan megfogalmazzam a Presbiter folyóiratnak szánt soraimat. Miután végeztem, boldogan mentem haza. Hálás voltam, hogy sikerült ismét röviden megfogalmazni azt, amit szívemben kaptam. Estefelé még egyszer végig akartam olvasni, hogy utána hamar elküldhessem.

Máshogy alakult. Az egész szövegem eltűnt a számítógépből.

Bárhogy kutattunk, böngészünk férjemmel, nem találtuk.

Ma reggel ismét a könyvtárban ülök. Nagyon alázatos szívvel. Tudatosodik bennem, hogy ismétlem magam. Gondolkodom. Imádkozom. Beszélgetek. Figyelek. Elmegyek a könyvtárba és dolgozom. Várom a végeredményt, Istentől várom az áldást.

Így van ez a böjt és a bűnvallással kapcsolatos gondolataimmal is.

Átgondolom. Látom, hol lépek félre (kegyelmes az Úr, hogy Szent Lelke által rámutat félrelépéseimre!). Elcsendesedni kívánok. De harcolok az elcsendesedés ellen.

Ismétlem magam.

Tulajdonképpen miért is vergődök a böjti időszakban?

Mert nemsokára nagypéntek lesz. Akkor vállalta a legnagyobb vergődést értem az Úr Jézus. Mindazt, amit bűnvallásban és hálaadásban leteszek Elé. Mindazt, amit mint egy dacos óvodás, kezemen akarok mégis tartani.

Belső szobám – nyitott vagy zárt ajtóval – elsősorban nem az én titkos kuckóm, hanem az a hely, ahol a Szentháromság egy örök Istennel találkozhatok. Ahol, ha őszinte vagyok, nem tudok mindig buzgó hívőként elcsendesedni. Gyakran küszködök. Ezért vagyok hálás e böjti időszakért. Isten még azt is felhasználja, hogy ismétlem magam.

Hogy az életemben vannak körmozgások, melyekből magamtól nem tudok kilépni. Földi mulandóságommal összefüggő mozgások ezek. Tudom, hogy ez a fájdalmasan konfrontáló változata bűnvallásomnak, az egyetlen, amit Istennek adhatok. Hálás szívvel. Abban a tudatban, hogy nagypéntek után eljött a húsvét. Megváltóm feltámadása azt jelenti, hogy a körmozgásoknak egyszer vége lesz. Ameddig földi vándorutam járom, Tőle kérhetem:

*Úr Isten, kérlek, kegyelmezz nekem,
És kegyelmedből könyörülj énrajtam,
Bűneimből téled megtisztíttassam,
Nagy irgalmaddal végy körül engem!
Töröld el az én nagy bűneimet,
Mosogass jól meg fertelmességimből,
Amikkel fertéztetem életemet:
Tisztítsad el nagy kegyelmességéből!*

(RÉ, 51. zsoltár, 1. vers)

Megnyílt szívek és megnyílt ajtók

Cigány Konferencia a Debreceni Református Nagytemplomban

D. SZABÓ DÁNIEL

Minden jelentősebb eseménynek, mely életünkben, közösségünkben helyet kap, van meghatározó előzménye és következménye. Ezek a vonatkozások különösen nyomon követhetőek, amikor egy olyan nagyságrendű alkalomnak lehettünk tanúi, vagy akár távoli szemlélői, mint a debreceni nagytemplomi cigány konferencia volt. A mintegy

1500 fős létszám és a protestáns testvéri közösségekből történő érkezés sem mindennapi esemény. Mindnyájan éreztük, átgondoltuk, hogy ennek komoly előzménye és következménye is van.

A felületes megjegyzés úgy fogalmazhat, hogy meghatározóan a pénz és az autóbuszok mozgatták ezt a konferenciát. Hálások vagyunk az eszközökért is, de hisszük, sőt tudjuk, hogy akikre az eszközök társadalmilag, kormányzatilag rá voltak bízva, ők is többet éltek át ebben a vonatkozásban (EEM, Balogh Zoltán lelkipásztor úr).

Mi az, ami lelki-szellemi mozgatóerőként jelen van ebben a nem

egyszerű és nem könnyű missziói ágban? Bizonyára az a Lélek által kapott felismerés, hogy Istennek megszólító szeretete és ereje munkál a mi időnkben kiemelten is a cigányközösségekben.

Bizonyára az az engedelmisség, mely ennek a látásnak, meg tapasztalásnak engedni kíván, sőt munkásává akar szegődni.

Bizonyára az az imádság, szervezői munka és szükség is, mely az egyes felekezetekben, majd régóta Zsinatunknak egyeztető és összefogó szolgálatában is jelen van, s mely a magvetés reménységét és állhatatosságát is igénylő munkáját végzi. Ez ma már a felekezetekben más-más mértékben jelen van, akár ennek a misszióknak a teológiai, tudományos, társadalmi elemzését is végzi, s közben a felekezetközi szeretetnek és együttműködésnek olyan szép példáját adja, mely sok tekintetben előtte jár a más missziói jellegű szolgálatokban és kapcsolatokban tapasztaltaknak (Durkó Albert igazgató lelkész úr, Cigánymissziói Kutató Intézet).

Ha figyelembe vesszük, hogy mindez nem könnyű közegben, vagy akár nehezebb társadalmi légkörben jelenik meg, akkor végtelen hálóra kötelezhet.

(Folytatás a következő oldalon)

Kálvin levele Navarra királyának

melyben bátorítja, hogy folytassa teljes buzgósággal az Evangélium ügyének megerősödését Franciaországban

Genf, 1561. január 16.

Uram! Ha arra gondolnék, hogy levelemmel kellemtelenséget szerzek Néked, akkor félnem kellene zaklatni és bosszantani írásommal. De az a bizodalom, mely bensőmben táplál, felbátorít engem. Mert valóban érzem, hogy Te meg vagy győződve afelől a tiszteletadás felől, melyet irántad hordozok, és az én jó szándékom felől, mellyel szolgálatomat kívánom néked átnyújtanom. Így bizonyos vagyok abban, hogy Te teljesen el fogod majd fogadni vallomásomat, melyet ebben a vonatkozásban törekszem átadni.

Éppen ezért Uram, noha tudatában vagyok annak, hogy Néked nincs szükség az én tanácsolásmra, mégis nem szűnök meg esedezni, sőt még buzdítani Téged Isten nevében azért, hogy bátran küzdjél, és felébe kerüljél mindazoknak a nehézségeknek, melyekkel jól tudom, körül vagy véve.

És való igaz, hogy a helyreállítás egy ilyen királyságnak olyan nagy ügy, ahol semmit nem szabad elspórolnunk, mi több, az a mi parancsoló kötelességünk, hogy küzdjünk azért, hogy Isten Fiának uralma, az igaz hitélet, a megváltásunkról szóló tiszta tan – melyek önmagukban is becsebbek, mint az egész világ – teljességgel helyreállítsanak.

A legnagyobb akadályon, mely utadban áll – úgy tűnik nékem – könnyen átléphetsz, ha kedvessé válik számodra, hogy őszintén óvást, tiltakozást emelsz fel az ellenséges pártokkal szemben (Medici Katalin régensről van szó). Továbbá hagyod, hogy valóban kiélezett helyzetben érezze magát, és ne próbáljon meg Téged keresztelni éppen azzal a hatalommal, melyet egyébként kiemelten a Te kedvezésed folytán birtokol.

A továbbiakra nézve pedig, Uram, van egy olyan terület, mellyel kapcsolatban úgy gondolom, hogy jó és segítséget nyújthat emlékeztetni Téged, hogy a Te rangod, fenséged betöltheti azt a feladatot – a Te bölcsesség szerint –, mely az ügyek intézésében szükségeltetik.

Nem természetes adottságom, sem nem jellemző magatartásom, hogy tolakodó, és mások dolgába beavatkozó legyek, mégis úgy tűnik számomra, hogy kötelességem, hogy ajánljam Néked ennek a levélnek a hordozóját, hogy ismereteket szerezz tőle – a közvetlen megnyilatkozásain keresztül – a szóban forgó kérdésben, amikor jótetszésedből úgy határozol, hogy audienciára, meghallgatásra fogadod őt.

Uram, miközben alázatosan ajánlom magam a Te nagylelkű kegyelmességedbe, imádkozni is fogok az én Mennyei Atyámhoz, hogy tartson meg Téged az Ő irtalmában, hatalma által hordozzon és növelje benned mindazt, ami jó és ami gazdagító.

A kiadó megjegyzése

Navarra királyának gyengesége és tudatlansága Kálvin és a reformációs párt elgondolásait tekintve csalódást okozott. Mégis – mondja Béza – „mind Isten és a törvények Őt hívták el a királyság kormányzására és a törvényes egyetértés és a tőle elvárt állapotok, melyben részben nem érezte a tanácsadás szükségességét, részben erőt sem arra, hogy mindent helyreigazítson, bajt okozott. Így az ellenállás esetében nagyon messze került attól, hogy rangja szerint lépjen, ellenkezőleg, azoknak csupán árnyékerejével küzdött, akarata szerint hagyván a testületet és a lényeges dolgokat az anyakirálynőre, akinek a nehézségeket illetően semminemű gyakorlata nem volt”. Mindazáltal, mint a királyság altábornagya, és mint Navarra királya, elég hatalomban volt, hogy nagyban hozzájáruljon a reformációs egyházak konszolidálásához és előrehaladásához. Kálvin ennek a főembernek sem a megintésétől, sem a figyelmeztetésétől nem tekinthetett el.

A fordító megjegyzése

Bár a levélből külön vizsgálódás nélkül nem könnyű a naprakész politikai és egyházpolitikai helyzetet felismerni, mégis számtalan tanulságot szolgál. Néhány pontban szeretném ezeket összefoglalni.

a) Ez a levél ismét Kálvinnak a királyokhoz intézett leveleiből való. Figyelemre való, hogy milyen felszabadult természetességgel ismeri el, fejezi ki a szükséges tiszteletadást és magát mélyen meghajtva, hogyan egyenesedik ki és mutatja fel azokat a lelki, szellemi értékeit, melyek mégis egyenlő, sőt – ha szükséges – tanácsadói rangra emelik őt.

b) Elfogadja annak a realitását, hogy a királynak a maga eszközeivel lehet és kell küzdenie szent ügyekben is, mind erkölcsi, mind politika, mind katonai rangját érvényesítve, Kálvin mégis Istentől kapott uralkodói helyzetére utal, mint felelős állapotára.

c) Ily módon az ő tanácsadása sem beavatkozás, beleszólás kíván lenni a király hatáskörébe, hanem mindkettőjüket meghaladó ügyben, Isten országának a kijelentésnek, az Egyház életének dolgában hordozott felelősségükre emlékeztet Kálvin tanácsadói, prófétai hangja.

d) A levél hordozójára bízhatta Kálvin a legfontosabb dolgokat, félve a levél elkobzásától, azért kellett annak meghallgatását igen udvariasan fogalmazva kérnie a királytól, reá bízva saját döntésére is.

A hatalom és az egyház evangéliumi érintkezésének gyönyörű példája ez a levél is.

D. Szabó Dániel

Megnyílt szívek és megnyílt ajtók

(Folytatás az előző oldalról)

Ezekkel a gondolatokkal kell átélünk, megcsodálnunk, ahogyan Isten Lelke a Zsinaton, egyházkerületi vezetésen, püspöki, esperesi, lelkipásztori és nyilván nagylétszámú presbiteri segítő szolgálat útján vendégül látta ezt a konferenciát, s abban meghatározóan szolgálataival részt vett (Dr. Fekete Károly püspök úr és munkatársi közössége).

Ha a háttér nagyon vázlatos érintésén túl most hasonlóan csak néhány pontban tekintünk ki ennek az eseménynek a várható és szemlélhető következményeire, három területet akkor is érintenünk szabad és kell. Így a *lélekmentés és gyógyítás missziói, evangéliumi szol-*

gálatát, mely nélkül vad emberekké válhatunk. Társadalmi megoldásokat és nemzeti felelősségünket is érintő vonatkozásait és reménységet, hogy mindezekben Isten országa épülhet szolgálatainkon át. Az itt jelentkező áldások megerősíthetnek bennünket abban, hogy leborulva, de nyitott szemekkel a Kárpát-medence egész református és protestáns közösségével együtt – és minden más evangéliumi elkötelezettségű erővel egyetemben – még Európa számára is van és lesz mondanivalónk az értékrendek őrzése és Isten dicsőségének munkálása dolgában. És miért ne vehetne ebben a szolgálatban részt éppen Gábor Rupi cigánypásztor, a konferencia főelőadója, és közössége elhívott élete is?!

Szívvvel írt könyvecske Baranya-Szlavónia 60 éven át szolgált lelkipásztor házaspárjáról A Narancsik nagytiszteletű házaspár „üvegélete”

Gyönyörű értékmentő munkát végez évtizedek óta Lábadiné Kedves Klára férjével, dr. s.c. Lábadi Károllyal együtt, hogy Baranya-Szlavónia, Kopács, Drávaszög, Délvidék kulturális, lelki, református és keresztyén kincsei ne vesszenek el az emésztő múlt „rozsdametőjében”. Ennek legújabb szép gyümölcse az a könyvecske, amelyet ismét a ROVÁTKÁK, a horvátországi magyar kulturális és tudományos folyóirat adott ki. 117 oldalon regéli el levél-, és cikkidézetek hűséges és gondos közlésével, számos fotóval egy valóban gazdag és sokakat gazdagító református lelkész-sors, lelkész-házaspársors közösségmegtartó, közösségmentő, Istenhez pástoroló, nagy közmegebecsülésnek örvendő, mindvégig egy térségben végzett 60 évnyi szolgálatát. Nem könnyű történelmi időkben, amikor háborúk, Trianon utáni határmódosítások terhelték meg milliók életét addig nem ismert megpróbáltatásokkal. Jó olvasni, megismerni az ilyen minden tekintetben „üvegsorsokat”, melyek hívó alázattal, hálával telten, hittel és ezért is hitelesen lelkigondozták, vigasztalták, örvendeztették, nevelték közösségük apraját-nagyját Urunk követésére. Mindez hat évtizeden át történt „vízi ország” fővárosában, Kopácson. És lássunk csodát, milyen különös a kegyelem, a nagy Rendező munkája post mor-

„Egy évvel ezelőtt még úgy köszöntöttünk, mint a magyar református lelkészi kar egyik legidősebb aktív tagját, a jugoszláviai Kopács 60 éven át folyamatosan szolgáló lelkipásztorát. A Baranya-szlovéniai egyházmegye 3 évtizeden át fáradhatatlan esperesét, akinek szolgálati területe Horvátországot és Szlovéniát, valamint Szlovéniát is magába foglalta. Fél magyarországi terület! E hatalmas munkaterület mellett még arra is talált időt, hogy évenként Belgiumba, lelkipásztori körútra menjen, felkeresven az ott vendégmunkásként tartózkodó jugoszláviai magyarokat.

Szeptember 8-án vett tőle végső búcsút Kopácson gyülekezete s tisztelőinek hatalmas köre mind Jugoszláviából, mind Magyarországról. Életének 85. évében szólította őt magához kegyelmes Istenünk, akit teljes szívvel, minden erejével szolgált egy életen át.

Manapság megszokott dolog a »változatosság«, s ami ezzel jár: az állhatatlanság, az életcélok gyakori változtatása. Narancsik Pál atyánktól tanulhatunk bibliás hűséget. 60 évet töltött el egy főútvonaltól távoli faluban! Autóval sohasem rendelkezett: vonaton, autóbuszon, gyalogosan gondozta páratlan kitartással és szívóssággal még az anyaegyházközségtől 350 kilométerre levő elárvult muravidéki magyar szórványt is, évenként 1-1 hetet szánva e kicsiny eklézsiára.”

„Az I. világháború után a dunántúli egyházkerület »őrségi egyházmegye«-je határon túlra került eklézsiáiról van szó: Szécsiszentlászló, Csekefa, Kisszerdahely, Domonkosfa, Kapornak, Hódos, Domafölde. Mi lett volna e kis eklézsiákból és az ottani szórványmagyarsággal, ha Narancsik Pál nem szakít ki egy-egy hetet évenként 4 alkalommal a számukra? Télen, nyáron, hóban és napsütésben menetrendszerű pontossággal folyt a szolgálat. Még az esküvőket is ezekre az alkalmakra időzítették...

Mindemellett rendszeresen publikált a jugoszláviai Református Évkönyvben és a Református Élet c. havi lapban. Egy alkalommal tiszteletreméltó esperes elődjéről, a 89 éves korban elhunyt Berta Imréről írt nekrológot, ő szintén Budapestről ment haza – országgyűlési képviselőségről mondván le! –, Csúzán szolgált és ott nyugszik. Narancsik Pál e nekrológban mondja el ecclesiologiai »ars poetica«-ját. Milyen legyen a legkisebb magyar falu református lelkipásztora? Tanult, európai látókörű, Krisztus-követő, népének elkötelezett – s magyarul mintaszerűen beszélő.

Ha csak ennyi lenne Narancsik Pál életének tanítása, az is hatalmas örökség lenne. Tanuljunk tőle hűséget, kitartást, felelősségtudatot, hitet és istenszeretetet. S akkor azzal a reménységgel köszönhetünk el: »A lélek él, találkozunk!«”

tem, halálunk után is! A könyv derekán kinek a nevével találkozunk? Dr. Papp Vilmoséval (1932–2016), lapunk évtizedeken át velünk szolgált író-szerkesztő lelkipásztora nevével, akiről az értékmentő Kedves Klára jegyzetében megjegyzi: „Munkássága példát mutat, hogyan lehet órállóként helytállni a strázsán a diaszpórában is. Meglátogatta a Drávaszöveget, Kopácson Narancsik Pált több alkalommal”. A SZERETET SOHA EL NEM FOGY főcímet viselő, értékes bizonyágtételt nagyon köszönjük Lábadiné Kedves Klárának, aki a szeretet monográfiájának, életrajzírásának szíves műfajával állít maradandó emléket egy hűséges magyar református lelkész-házaspárnak. Most Narancsik Pál (1906–1990) portréját Papp Vilmos atyánk és testvérünk szavaival rajzoljuk meg, a Reformátusok Lapjában megjelent nekrológja néhány részletével. (dr. békefy lajos)

* * *

A „másik” kopácsi, Borkó Juliska írta:

Bár zordonnak látszik utam itt alatt, / Mégis van sok csendes, boldog pillanat, / Mikor Atyám, imádom felséged, / Érzei lelkem áldott közelséged. / Ha imára összeszemelem két kezem, / Trónod előtt magamat úgy érzem...

Tájékoztató

Nehéz szívvel, de a jelenlegi, koronavírus miatti veszélyhelyzetben hozott intézkedésekre való tekintettel arra a döntésre jutottunk, hogy az április 4-re, Kecskemétre meghirdetett 40. DUNAMELLÉKI EGYHÁZKERÜLETI PRESBITERI KONFERENCIÁT le kell mondanunk. Döntésünknel számításba vettük, hogy a meghívott résztvevők nagy területéről érkezének, sokan közülük a veszélyeztetett idősebb korosztályhoz tartoznak, és közjárművek igénybevételével közelítenék meg a helyszínt. Reménységünk szerint pár hónapon belül teljesen elhárulnak a járványveszély miatti korlátozások, és a szeptember 11-13-ra tervezett – jubileumi – 30. Kárpát-medencei Konferenciánkra tennénk át az előadásokat.

Miért legyek a Presbiteri Szövetség tagja? (II.)

d) Isten hatalma és kegyelme lehetővé tette, hogy gyilkos szétszakítottóságunk után egyre inkább egy társadalmi szervezeti egységen belül ápoljuk és építsük testvéri kapcsolatainkat. A Presbiteri Szövetség kezdettől fogva kihasználta minden kialakult kapcsolattartási lehetőséget, sőt a külhoni egyháztestek vezetésének kérésére szoros együttműködést folytatunk, és erőnk szerint segítjük szövetségeik életre hívását, megerősödését (Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Partium, Délvidék, Órvidék). Hálásak vagyunk Istennek, hogy ezen az úton a legnagyobb testvéri kapcsolatrendszerrel rendelkezhetünk.

Külön feladatot jelent az orosz református gyülekezetek és egyház születése, melyek főként Moszkva, Tver és Szentpétervár térségében alakultak. Presbiterieinkkel és gyülekezeteinkkel már ismételtelen együtt voltunk közöttük és Magyarországon is. Alázatosan és hálaadással számolhatunk be arról, hogy éppen Szövetségünk lett számukra a legerősebb és élő kapcsolódási pont Református Egyházunk és Európa felé. Korábban, a Szentpétervári Első Orosz Református Nemzetközi Konferencián előadást kértek tőlünk *Reformátusok a nagyvilágban* címmel. Ez a kapcsolatépítésünk Kínáig és Dél-Koreáig terjed, de a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Presbiteri Konferencián is rendszeresen szolgálati lehetőséget kapunk.

Nem felsorolást szeretnénk nyújtani, és nem is kirakatba helyezni magunkat, csak a Szövetség mozgását – legalább nagyobb vonalakban – nyomon követni.

e) Negatív kihívásokról nem is akarunk írni, bár mindnyájan tapasztaljuk, hogy amit tenni, végezni szeretnénk, az a Nyugatról, s talán már a „levegőből” betörő materializmussal, az általános globalizációs szellemmel is ütközik és harcol, mely a verőlegények csizmája helyett most egy mindent viszonylagossá tevő, s csak kézzel, pénzzel megragadható értékszemlélettel tapos szeretett magyar nemzetünk szívére.

Sem az Evangélium, sem az Anyaszentegyház, sem a Presbiteri Szövetség számára nincs emberileg mérhető optimális helyzet, csak **ígéretünk és megtapasztalásunk van arra nézve, hogy a világ mindenkori káosza alkalom Isten Országá (azaz „Úr”-sága) növeke-**

désére. A káoszt látjuk, a növekedést pedig hisszük és munkáljuk, de még inkább csodáljuk, ahogyan az Úr maga munkálja.

Aki idáig eljut az olvasással, azt kérdezheti: *hogyan kapcsolódjam én ezekhez a szolgálatokhoz?* Itt ezer kilométeres mozgásterekről esik szó, teológiai akadémián történő felsőfokú oktatásról, önállóan vezetett presbiteri Ige-tanulmányozásról, konferenciák gyakoriságáról és kárpát-medencei kapcsolatépítésről; s kicsit talán kilátástalanul arra gondol egy-egy testvérünk, hogy ő ugyan belépett, sőt másokat is belépésre készítetett Szövetségünkbe, de nem látja, hogyan kapcsolható mindezekbe a reá bízott közösség vagy ő maga.

Ebben az életerzésében is vele szeretnénk lenni minden testvérünkkel és józanul, de nem reménytelenül látni azt a valóságot, melyben imádkozik és dolgozik. Szorongató kérdésekre nem tudunk gyors és pontos választ adni, de azt őszintén mondhatjuk, hogy minden fáradozásunk arra nézve történik, hogy ez a szakadék minél inkább áthidalódjék, akkor is, ha ez hosszú folyamat lehet. Szeretnénk mindenkinek a szívére helyezni, hogy a Szövetség tagjaként nem is elsősorban a Szövetségért, hanem **szövetségi háttérrel kell a gyülekezetért és egész Református Anyaszentegyházunkért munkálkodni.** Egy kertes családi otthonban sem vesz részt mindenki a főzésben, de az asztalnál mindenki ott ül, s mindenki kap valamilyen feladatot. S ha annyit mond, hogy köszöni a jó ebédet: a szülőknek már óriási örömet szerzett. A kerti gyümölcsfákat sem mindnyájan ültetik, de a gyümölcsöknek együtt örülnek. Ültetni a fát, leszedni a gyümölcsöt, megmosni és feltálni, elfogyasztani – ez mind közös fáradozás és közös öröm lesz, bár lehet, hogy még az asztalhoz hívás sem olyan természetes és kicsi feladat. Így van a Szövetség munkája is. Imádkozni, tervezni, szervezni, érdeklődni, részt venni, támogatni, bírálni, s szívünkben vagy a vállunkon hordozni egy-egy szolgálatot: ez a Szövetség belső rendje és életritmsusa. Bármelyik mozzanatnak lesz is része testvérünk: része lesz az egésznek. Egy olyan közösségnek vagy csapatnak, amely szeretne az Urért s az Úrral – kicsisége és erőtlensége ellenére is – Isten Országáért és Egyházunkért munkálkodni.

(Folytatás a 22. oldalon)

Kárpátalja: nagyszerű segítő kezdeményezés

Égyszülős program szakembereknek

A kárpátaljai családokat sújtó egyik legnagyobb probléma: a külföldi munkavállalás miatt szülő(k) nélkül maradt gyermekek, „csonka” családok. Lelkészek, pedagógusok, segítő szakemberek számára szerveztek tréninget az OTTHON SEGÍTÜNK ALAPÍTVÁNY munkatársai. A tréning célja, hogy azok a szakemberek, akik a gazdasági migráció által érintett családokkal, gyerekekkel dolgoznak, találkoznak, jobban értsék a hátrahagyott családtagok által megélt élethelyzet pszicho-szociális háttérét, és ennek a tudásnak a birtokában az érintett gyerekek, családok nehézségeit, elakadásait beazonosítsák, és kellő módon foglalkozzanak velük, támogassák őket ebben az élethelyzetben. A tréning helyszíne a beregszászi református egyházközség gyülekezeti terme volt. (Forrás: <http://refua.tirek.hu/hir/mutat/51469>)

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

VÁCI GÁBOR

Január

13-án készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

18-án az Egyházmegye Esperesi Hivatalában tartotta presbiterképzési alkalmát Debreceni Egyházmegyei Területi Szervezetünk.

Ugyanezen a napon Szilágysámsonban presbiterképzési alkalom volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. *D. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk is előadással szolgált.

29-én tanácskozás volt az MRE Zsinatán a „vallási egyesület” státusz megszüntetéséről.

Február

1-jén Szilágyerkeden presbiterképzési alkalom volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. *D. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk is előadással szolgált.

4-én rendkívüli ügyvezető elnöki értekezlet volt Szövetségünk irodájában a „vallási egyesület” helyzet rendezésére.

12-én ifj. Váci Gábor – a Baár-Madas Református Gimnázium által szervezett, 50 órás Közösségi Szolgálat keretében – megkezdte munkáját Szövetségünk irodájában.

15-én Szilágypaniton presbiterképzési alkalom volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. *D. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk is előadással, *dr. Viczián Miklós* ügyvezető elnökünk köszöntéssel szolgált.

19-én dr. Viczián Miklós részt vett az MRE Zsinai Tanácsának ülésén.

25-én tanácskozás volt a Dunamelléki e.k. püspöki hivatalában a „vallási egyesület” helyzet rendezésére.

29-én a Békásmegyeri Református Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Bp.-Északi Egyházmegyei Területi Szervezete, a Bp.-Déli Területi Szervezettel közösen, „Az okosságunk és tudományunk drága voltára taníts meg engem, mert hiszek a Te parancsolataidnak” (Zsolt 119,66) cím-

mel, *dr. Pauk János* Szeged-Újszegedi gondnok, egyetemi magántanár, *Nagy Károly* ny. lelkipásztor, területi elnök, valamint *Sipos Aba Álmos* helyi lelkipásztor testvérünk szolgálatával.

Ugyanezen a napon Magyaroroszlón presbiterképzési alkalom volt a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. *D. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadónk is előadással szolgált.

Március

2-án készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

* * *

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2020. április 20.** (hétfő). A következő lapszámban megjelentetésre szánt írások beküldésének, ill. az előfizetési példányszám módosításának határideje: **2020. április 13.** (hétfő).

PRESBITER

A Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán*, *dr. Kelemenné Farkas Márta*, *dr. Kis Domokos Dániel*, *Margit István*, *dr. Szilágyi Sándor*, *Váci Gábor*, *dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és laptervező: *dr. Békefy Lajos Ph.D.* Felelős kiadó: *dr. Viczián Miklós*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség irodája. Tel.: (20) 250-1428. E-mail címünk: szerkesztoseg@presbiter.hu. A lap e-mail-ben írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 3000 Ft, Európa országaiba 5000 Ft, a tengerentúlról 6000 Ft. Az előfizetési díj csekken vagy átutalással fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest. *Lapunk fenn tartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Rózsa Nyomda Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott),

ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiteriszovetseg.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 500 Ft vagy 2 euro

Imádság húsvétkor határon túlról

Mennyei Édes Atyám a Jézus Krisztus által, dicsőítem a Te nevedet nagyságodért, hatalmadért. A feltámadás ünnepén köszönöm, hogy van bátorító, tanító szavad hozzám. Bennem is olyan sok a félelem, akárcsak a tanítványok szívében. Félek az élettől, a titkot rejtő holnaptól, esetleges betegségetől, a testi és lelki fájdalomtól, a magánytól, az anyagi nehézségektől, még a haláltól is félek, Uram. Én is bezárkózom, elrejtőzöm, még a szívem ajtaját is becukom Előtted. A sok félelem miatt, amely teleszövi az életemet, mint a pók a hálóját, nincs békességem. Milyen jó, Úr Jézus, hogy Előtted nincs akadály, a zárt ajtókon keresztül is tudsz közlekedni. Előtted nincsen menthetetlen élet, Te

nem mondasz le senkiről. Eljöttél, megjelentél a tanítványoknak, csodálatos találkozás lehetett ez számukra. Újra látni az Urat, valószínűleg, hogy az emlékek és az érzések kavalkádja magával ragadta őket. Ma is eljön Jézus, hiszen Ő él, itt van, feltámadott. Köszönöm, hogy nekem ilyen élő Krisztusom lehet... A Veled való találkozás mindig gyümölcsöző, mert mindig ad valamit, és mindig azt adod, ami éppen hiányzik, amire szükségem van. Köszönöm a nélkülözhetetlen békességet, a Te békességedet, amit a világgal el nem vehet tőlem. Igaz, hogy nem is adhat nekem. Szükségem van Rád, jöjj be az életembe, állj meg a közepem, és maradj velem mindörökké. Köszönöm a húsvéti hitet, a békességet, a maradandó örömet. Köszönöm, hogy tudhatom, az élő Krisztus Jézus jár velem szüntelen, és ha szent nyomába lépek, enyém a győzelem. Ámen.

Illyés Zsuzsanna

Érmelléki Ref. Egyházmegye

Pál apostol nyomában – Bibliával a kézben (VIII.)

Búcsú Antióchiától – egy missziói körút tanulságaiból

DR. BÉKEFY-RÖHRIG KLAUDIA

Pál első missziói körútja során Cipruson át a pamfíliai Pergeig, majd egészen a másik Antióchiáig, a piszídiái tartományban elterülő város közösségéig, onnan pedig vissza Lisztra, Ikónium kövein át a szíriai Antióchiáig járta térítő útját. Mégpedig azzal a mennyei energiával, amit damaszkuszi pálfordulásából, a Krisztus lábaihoz hulló megterés-állapotból nyert. Onnan már a szabadító, megbocsátó és győzedelmes Krisztus erejével ment tovább. Ez a körút és e sorozat most véget ér. A sok-sok tanulság közül vegyünk szemügyre néhányat. Búcsú ez Antióchiától, de nem Krisztustól, még kevésbé Krisztus ügyétől, amely mindig több volt és több marad, mint bármely földi intézmény.

A sorjázó tanulságok egyike: **a végesség és a számadás tudatában élünk.** Missziós körutak, küzdelmek, apostoli létforma, Pál élete, küzdelmek a Krisztus-ügyben, bizonyágtételek, olykor megkövezés, üldözés az Ő nevéért, következképpen a mi fáradozásunk is Megváltó Urunk népében a lelki egyházért, gyülekezetünkért egy-

szer véget ér. Ám a végességnek a tudata éppen hogy nem szomorúsággal, hanem annál nagyobb odaadással töltötte el az apostolt, nem fegyverezte le, hanem éppen a lelki fegyverekre irányította figyelmét. Hasonlatosképpen kell lennie ennek a presbiterek között is. Hiszen a presbiteri szolgálat is egy vagy néhány ciklus után véget ér, de a Krisztus-szolgálat soha. Azok a lelki értékek és kincsek, amiknek szolgálatában presbiterként, lelkészként vagy gyülekezeti munkásként, hívó egyháztagként állunk, álltunk, azok megmaradnak. Legfőbb kincsünk, aminek sáfáraivá emelt a kegyelem, maga a szent Ige, melyről Megváltó Urunk ezt tanította: „Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el” (Luk 21,33). A végesség, a lejáró ciklus, meg szolgálatunk végessége a számadás tudatában megy végbe. És ez felelőssé tesz döntéseinkért, szavainkért, tetteinkért, mint akik állandóan coram Deo, azaz Isten színe előtt járunk, élünk, szolgálunk.

A másik fontos tanulság: **antiókhiai szép nevünk bibliás örökségünk része.** Korábban már megtudtuk, hogy először a világtörténelemben itt, ebben a szíriai városban nevezték el a tanítványokat *keresztýeneknek*, görögül *khrisztianús*-nak, latinul *christiani*-nak, azaz krisztusinak, Krisztushoz tartozónak, Őt követőknek. Isten kifürkészhetetlen akarata ezt a várost jelölte ki a keresztýén világmisszió egyik

Miért legyek a Presbiteri Szövetség tagja? (II.)

(Folytatás a 20. oldalról)

Akar-e Testvérünk ebben a szélesebb kitekintésben is szemlélődni, látni és – Isten kegyelméből – tenni is valamit? Ha igen, várjuk! Istennek szüksége van Testvérünkre! Lehet, hogy a konferenciákig soha nem fog eljutni, de a szövetségi levelek, az újság és a híradás el fog jutni Testvérünkig. Lehet, hogy ezt nem mindnyájan éljük át, de **a tagságban való részvétel önmagában az egyik legnagyobb hozzájárulás ahhoz, hogy a fentebb jelzett munkák folyjanak, megbecsülést és súlyt kapjanak**, hogy formálód, meghatározó, gyógyító látást közvetítsenek. Testvérünk jelenléte, érdeklődő mozdulata, ha sokan tesszük: köveket hengeríthet el és a halálból való feltámadás csodáját hozza közel. **Ezt a szövetségi szándékot mindenképpen egyházi közügyként tartjuk számon! Püspök, főgondnok, esperes, lelkipásztor, gondnok és presbiter testvéreink maguk is a Szövetséghez hasonló látásban és elköteleződésben szolgálnak, támogatva szolgálatukat.**

Kiket várunk? Nekünk, a Szövetség Elnökségének, tagjainak az a benyomásunk, amit szóban is megerősítenek a konferenciákon, képzéseken jelenlevők is, hogy akik ezeken az összejöveteleken megjelennek, jól érzik magukat ott. Kéthavi rendszerességgel, közel 8000 példányban megjelenő PRESBITER című folyóiratunk szerkesztő bizottsága is olyan leveleket, üzeneteket kap, amelyek arról tanúskodnak, hogy lapunk olvasói szívesen olvassák azt. Erről tesznek tanúságot a beérkező levelek, e-mail üzenetek, telefonhívások is. Ha ez valóban így van, akkor szükséges, hogy legyenek olyan presbiterársaink, akik azt a munkát elvégzik. Egy konferencia megrendezése, egy képzési alkalomra való felkészülés, a Presbiteri Füzetek vagy a PRESBITER folyóirat tördelése, szerkesztése, kiadása, terjesztése nem kevés munkát igényel, de vannak ennél kisebb, mégis fontos feladatok, például a lap szétosztása a presbiterek között egy-egy gyülekezetben, az előfizetések nyilvántartása és még sok-sok egyéb munka, amit el kell végezni ahhoz, hogy a konferenciákon, képzéseken megjelenő presbiterársaink jól érezzék magukat.

Most látszólag csak a munkákról, feladatokról szoltunk. Ha ezek mögött nincs imádságos háttér, felelősségérzet presbiterársaink, egész Anyaszentegyházunk iránt, akkor ezek a munkák nem biztos, hogy olyan eredményesek lesznek, mint amilyeneknek ma azokat érezzük. Akkor ezek a munkák csak emberi tevékenységek maradnak. Márpedig Isten ránk azt bízta, hogy gyülekezetünk, egyházmegyénk, egyházkerületünk, egyházunk, sőt egész nemzetünk javára dolgozzunk és ezzel Isten dicsőségét szolgáljuk!

Ma Szövetségünk taglétszáma nem egészen éri el az 1000 főt, de a Szövetség alkalmain – óvatos számítás szerint is – 7000-8000 presbiterársunk vesz részt. Ez a Magyarországi Református Egyház presbiteri létszámának több mint a harmada. **Aki belép a Presbiteri Szövetségbe, az ezt a hétezer testvérünket segíti ahhoz, hogy ne csak a gyülekezete közösségének legyen része, hanem egy nagyobb közösségnek: a szomszédos gyülekezetek presbiterével való közösségnek, az egyházmegye, az egyházkerület, a Magyarországi Református Egyház, sőt – 2009. május 22. óta – a Magyar Református Egyház közösségének is.**

Azokat várjuk a Presbiteri Szövetségbe, akik nem csak a konferenciák, képzési alkalmak, egyéb összejövetelek és írárok örömeit élvezik, hanem felelősséget is éreznek Isten és egyházunk, de ezen keresztül népünk és nemzetünk iránt. Ismételni kell, hogy nem emberi igyekezetből kell felvállalni azt, hogy majd segítünk sok-sok presbiterársunknak, hogy alkalmasabbak legyenek – velünk együtt – Isten és egyházunk szolgálatára, hanem ha Isten felbreszti bennünk a felelősséget és szeretetet presbiterársaink iránt, akkor nem szabad továbbra is csak élvezni a Szövetség szolgálatát, hanem be kell lépni, mert ha nem teljesítjük Isten akaratát, akkor azt igen hamar megszenvedjük.

Így és ezért várjuk kedves presbiter Testvérünket Szövetségünkbe, ha érzi ezt az elhívást, Isten és ember iránti szeretetet és felelősséget.

Kérjük Testvérünket, hogy a honlapunkról letölthető belépési nyilatkozat kitöltésével, aláírásával és elküldésével jelezze felénk szándékát. Az éves tagsági díj összege a folyó évben 3500 Ft.

a MRPSz Elnöksége nevében: **D. Szabó Dániel**

Pál apostol nyomában

bölcsőjévé, amiként azt marosvásárhelyi testvérünk, dr. Lőrincz István lekipásztor is megfogalmazza könyvében, amit *Barangolások bibliai tájakon* címen írt (Kolozsvár, 2016), és Otto F. Meinardus is hangsúlyoz kiváló spirituális útikönyvében (Die Reisen des Apostel Paulus, Pál apotol utazásai, Hamburg, 1981). *Boldog ember, aki ma*

is tud örülni annak, hogy Krisztusról nevezik keresztyének. Hisz nevek fénylettek fel a történelemben, félelmetesek, mesterséges dicsfényben úszók, fényesre lakkozottak, majd úgy tűntek el, mint e világ dicsősége (sic transit gloria mundi!), mint a hajnali harmat a meleg napfény nyomán. De Krisztus neve él, ragyog, éltet és egyre hatalmasabb, ma Kínában és Afrikában sok száz millió új keresztyének drága név, akik boldogan vallják: Isten „azt a nevet adományozta neki, amely minden névnel nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieieké, földieké és földalattiaké, és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Filippi 2,9-11).

Az is fontos tanulság az antiókhiai iskolában: **ahol Isten elkezd a jót, ott azonnal megjelenik a Gonosz, a Romboló, a Diabolosz, az Ördög, aki szítja a keresztyének üldözését, lejáratását, akár életük végveszélybe sodrásával is.** Így volt ez Pál esetében és Antiókhiaiban is. Az üldözés elkezdődött a jeruzsálemi gyülekezet ellen (ApCsel 8,1), ennek szörnyű jele volt István megkövezése, amivel még Saul is egyetértett (ApCsel 8,1), a megtérése előtti Pál. Döbbenetes, de így volt: Saul az első keresztyénüldözők közé tartozott, „pusztította az egyházat, házról-házra járt, férfiakat és nőket hurcolt el...” (ApCsel 8,3). Roskaszó bűnök terhelték, nem véletlenül zuhant a földre, Krisztus elé ezek súlya alatt a damaszkuszi úton. *De utána nem volt élete végéig szemrehányás, előítélet vele szemben a keresztyének között, hanem elfogadták bűnbánatát, Krisztus feloldozását, odaadással bizonyított Krisztus-szolgálatát. Ezt is meg kell(ene) tanulni az antiókhiai üzenetből.* Meghalt bűneinek, hogy éljen az Úr ügyének. Ám István vértanúsága miatt Antiókhiaiban is támadt üldözés a keresztyének ellen (ApCsel 11,19), akik hamar szétszóródtak, egészen Ciprusig, és a másik Antiókhiaig. Így születtek a *szórványgyülekezetek*, ahol mind a zsidóknak, mind a görögöknek szólt az Ige, a tanítványok „hirdették az Úr Jézust” (ApCsel 11,19-20). A presbitériumi szolgálatnak is ez a lényege: hirdetni az Úr Jézust. Mégpedig azzal a nagyszerű ígérettel, hogy aki ezt végzi, azzal az „Úr keze” lesz, s Ómiatta és Óáltala sokan hisznek és térnek meg (ApCsel 11,21).

Fontos tanulság még az ígéhirdetés, a bizonyágtétel tekintetében az **antiókhiai írásmagyarázat**. Ott alakult ki az a *szövegelemző,*

betű szerinti írásmagyarázat, ami aztán a reformáció révén lett általános alapelvevé, benne a *sola Scriptura*, egyedül a Szentírás a mérteke keresztyén életünknek elvével. Szemben az ókor másik nagy teológiai iskolájával, az alexandriaival, ahol meg az allegorikus, jelképes írásmagyarázati gyakorlat terjedt el. Annyit érdemes megjegyeznünk, hogy az antiókhiai iskolának két kulcsszemélyisége volt a Pál utáni századokban, az egyik **Tarzuszi Diodor**, a másik az egyháztörténelem egyik legnagyobb prédikátora, *Chrizosztomosz*, *Arany-szájú Szt. János*. Jó iskolájuk volt, hoztak sok mindent a gyülekezetből! Diodorról tudjuk még, hogy ő Tarzusban született (meghalt 392-ben), mint Pál, s előbb 363 körül **presbiterré** választották Antiókhiaiban, majd 378-ban, 15 év múlva **püspökké(!)**. Rendszeres és módszeres szövegelemzéssel készült ígéhirdetésire, s ezzel a módszerrel iskolát alapított. Ezt a módszert a reformáció megerősítette, ez a mi írásmagyarázatunknak is az alapja.

Még egy fontos üzenet Antiókhiaiból: **a gyülekezetben mindenki egyenlő volt.** Krisztusban ledőltek a válaszfalak. „Az ő testében lebontotta az elválasztó falat” (Ef 2,14). Óbenne nincs többé zsidó vagy görög, gazdag vagy szegény, művelt vagy tudatlan, hanem mindannyian az Ő megváltottjai vagyunk. *Előtte gyermekek, magunk között testvérek.* Ez a megváltott voltunk az alapja egyenlőségünknek. **Megváltottjai között még az is megtörténhet, hogy presbiterről püspök lesz,** hogy még többeknek szolgáljon. Lelkész és presbiter egyenlő, hívő és esperes, püspök egyenlő, egészséges, beteg egyenlő, legfeljebb az egyik több felelősséget és terhet visel, mint a másik. A mai Szíria keresztyéneinek ősmintát adó antiókhiai gyüle-

kezetben **ledőltek egyszer s mindenkorra Krisztusban a faji, vallási és egyéb korlátok.** Barnabás ciprusi zsidó volt, Simeon afrikai néger, Lucius szintén afrikai, Manaen pedig Heródesssel együtt nevelkedett. A gyülekezet presbitériuma öt emberből állt, közülük kettő zsidó, kettő afrikai, egy római. „Multikulturális” presbitérium? Szó sincs arról! Csak a magának minden népből gyülekezetet elhívó Úr Krisztus szeretetének sokszínűsége látszik meg az antiókhiai gyülekezetben is. Sok népből, sok fajból hívta ki népét az Úr. Már akkor. Legyen áldott az Ő neve azért, hogy sok népe volt, van a városban, vidéki kis szórványközösségekben. *Legyen „az Úr keze” (ApCsel 11,21) a mi presbitereinkkel is szerte az anyaországban és a Kárpát-medencében, hogy áldottak legyenek presbitereink kezei is az imádságban, a munkában, a simogatásban, az áldás mozdulataiban! Jó így búcsúzni Antiókhiaitól, s ha lesz rá még mód, ebben a sorozatban elkísérni a népek apostolát fel Jeruzsálembe, majd további missziói útján.*

Dora Rappard

Én vagyok!

*Szélvész, vihar, ha támad,
s a szíved megremeg,
mert a sűrű homályban
nem látod Mestered.
Íme közelg feléd, és így beszél:
„Én vagyok! Én vagyok! Én vagyok!
Ó, hát ne félj!”*

*Hullám fölött visz útja,
királyként jó az Úr.
Kezét segíni nyújtja,
s a tenger elcsitul.
Hallgatni kell neki, ha Ő beszél:
„Én vagyok! Én vagyok! Én vagyok!
Ó, hát ne félj!”*

*Csengjen mindig füledbe
e szótat néked is,
míg a hab zúgva-zengve
a biztos révbe visz.
Jézus fogad a parton, s így beszél:
„Én vagyok! Én vagyok! Én vagyok!
Ó, hát ne félj!”*

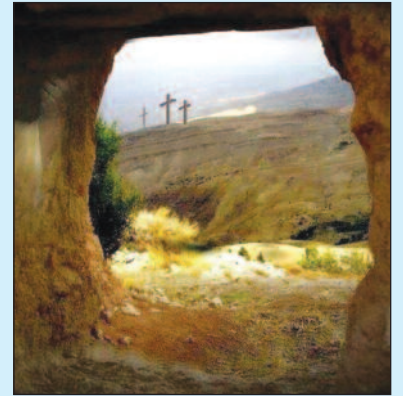
Imádkozzunk koronavírus világvárvány idején

1. Imádkozzunk a vezetőkért hazánkban, Magyarországon, Itáliában, Kínában és az egész világon, kapjanak bölcsességet, a tudósok felismerést, hogy ellenőrzésük alá tudják vonni a járvány terjedését.
2. Imádkozzunk az orvosokért és a tudományok kutatóiért hazánkban, Kínában és az egész világon: Isten kegyelme ösztönözze őket arra, hogy kitartóan keressék azt a gyógyszert, és kezelést, ami gyorsan alkalmazható védekezésként és megállíthatja a járványt.
3. Imádkozzunk a budapesti, római és vuhani hivatalos szervekért, legyenek bölcsék a járvány ellenőrzésében, a védekezésben, tudják a helyi lakosság szükségleteit szabályozni és kielégíteni, s csökkenteni tudják az életüket veszítők számát Vuhanban és környékén – Itáliában és minden helyen, ahol a koronavírus megjelenik.
4. Imádkozzunk azért, hogy legyen elég orvosság és védekezési képesség a vuhani kórházakban – és Itáliában, hazánkban, meg minden helyen, ahol a koronavírus megjelenik. Kérjük Isten erejét az orvosi csoportok, ápoló személyzet számára fizikailag és szellemileg is, hogy elkerüljék gyógyítás közben a vírusos megfertőződést, s maradjanak családjaik egészségesek és legyen békességük a nehéz napokban.
5. Imádkozzunk az éjjel-nappal szolgálatban lévőkért, akik küzdenek a járvány ellen, adjon Isten nekik erős szívet és tartsa meg testüket is egészségben és erőben.
6. Imádkozzunk a speciális kórházakért, amiket a koronavírus okozta tüdőgyulladás fertőzőttjeinek építettek, vagy nyitnak meg, hogy tudjanak újabb kezelőhelyeket megnyitni. Hazánk, Itália, s a világ valamennyi országa kórházaiért, hogy legyen elég kezelőhely.
7. Imádkozzunk Vuhan, Budapest, Róma és más világtájak minden egyházáért, híveikért, hogy felismerjék bűneiket, vétkeiket, melyekkel az Úr akarata ellen cselekedtek. Imádkozzunk egymásért, hogy az egyházak erősen és rendíthetetlenül álljanak a járvány idején is, a prédikátorokért, hogy még nagyobb lelki erővel hirdessék az evangéliumot, vezessenek az Úrhoz embereket, s hogy szolgálataik az Úr dicsőségére történjenek, és hangozzanak el ébresztő, hű bizonyoságtételként – Kínában és Itáliában, Kárpát-medencében, s minden helyen, ahol csak imádságra kulcsolják kezüket és hajtják szívüket keresztyén testvéreink.
8. Imádkozzunk a karanténba helyezett páciensekért és családjaikért. Azokért, akiket megfigyelnek, s azokért, akiknél már felfedezték a vírus jelenlétét. Imádkozzunk azokért is, akiknek ebben a fertőzéses időszakban más betegségek miatt kell kórházi ellátásban részesülniük.

9. Imádkozzunk azért, hogy minden hazai és külföldi adomány, segítség elérjen azokhoz, akikhez ezeket a koronavírus járvány enyhítésére küldenek. Emlékezzék meg az Úr az adományozókról, szeretetében tartsa meg személyüket.
10. Imádkozzunk azért, hogy a vuhani egyházak, polgárok, és Itália, hazánk, s a világ valamennyi országának népe, szembenézve a pusztító kórral, imádság által találjanak egymásra érzelmileg, anyagi áldozatvállalásban és lelkileg is.
11. Imádkozzunk az egyházak, egyháztalálkozók és családjaik fizikai, érzelmi, lelki egészségéért, adjon ebben a helyzetben is az Úr bölcsességet, erőt, cselekvési elgondolásokat, miként kell kormányozniuk, pásztorolni gyülekezeteiket, közösségeiket – Kínában, Itáliában, hazánkban és a világ minden országában. **(drbl)**

Húsvéti hit

*Bármit beszéltek, hitetlen Tamások,
a húsvéti hit győzedelmes marad.
Az Úr feltámadt, vallja millió szív,
s nem roskad össze semmi súly alatt.
Én nem hajlok a hitető beszédre,
világcsalók előtt se hódolok,
de tördelvén a titok néma zárát,
csak azt hiszem, amit megtapasztalok.
De mit nem érzek vak, süket kezemmel,
s hová nem ér el káprázó szemem,
lelkemmel látom azt, amely ha szárnyal,
nem ér nyomába gyarló értelem.
Én hallom, mit súg virág a virágnak,
bár hangjának fülemben nincs nyoma.
Értem a tavasz illatos beszédét,
s érzem Istent, bár nem láttam soha.
S bár győzött a bűn, mikor a keresztről
lelkeket mosva hullt alá a vér,
mégis hiszem a Krisztus diadalát,
s tudom, hogy feltámadt, mert bennem él!
Ő áll mellettem könnyben és mosolyban,
amíg az élet rogeit töröm,
nyugodtan tűrök, mert tudom,
hogy vár majd
egy új élet s fenn mennyei öröm.
E hit vigasztal minden megtiportat,
özvegyet, árvát, sír felé menőt,
gyermeket-vesztett, zokogó anyákat,
s aki beteg is, ebből nyer erőt.
Az Úr feltámadt, vallja millió szív
s nem roskad össze semmi súly alatt.
Bármit beszéltek hitetlen Tamások,
a húsvéti hit győzelmes marad!*

Bódás János